

Kelet

4 Lei
8 Lei
40 Lei
3 Lei
6 Lei
adott apróhirdetéseknél. Díj előre béléssel ellátott továbbitunk.

ETROL
minden gyógyszer-rogueriában

és gyermeket tel. Szigorú ort. kö. Regele Ferdinánd ajtó.

snőt, ki mindenes díjket is elvégezne, díj 7.

urino. nevelőnő. alához. Perfekt zongoratanárnó.

at kereseket, első. ajánlataikat Plesz

omplett felszeres. sön eladó. Megte.

os lakás szeptem. Vitezul 8.

pe. Legujabb mació villanyal. onapig megtartja. t felelőség mel. Mussa Gyula, Str

nyelvé és román állást keres. El. Megkereséseket 6 továbbít.

ást kaphatnak is. lánál. Ugyanott adóban.

25 éves, igen jól. es szorgalmas lá. esek benőülésre rgalmas izr. fiut. esen jártas, a ro. nyelvet ugy szó. írja. A férfinék s kell lenni, mert bevezetett ipar. zöre kell működ. jövő" jelige alatt pel ellátva a ki. küldeni.

Renée újból meg. Kelemen u. 17.

minden élelm. n kapható.

ort. kóser zsidó. st kaphat zon. ználattal. Erte.

tlegr háromszo. leten november. kiadó. Eötvös

uelkező autori. ény elhelyezke. ban.

román-francia. salánál elvál. nyok oktatását. "Komoly" jel.

es. zsidó elemi. Jelige: "Peda-

tt szoba két. ére lépcsőházi. aguna (Bartha

alkonos lakás. azonnal kiadó. a Regele Fer-

KELETBEN

XIV. ÉVF. * 197. SZÁM
Cluj—Kolozsvár, 1931.
szeptember 1 Kedd
5691 ÉV Elul 19

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

As Uj Kelet az egyetem... és bász...

Cikkeink forrás me.

Kéziratokat megörzésük

Dr. Ramsetter Robert
Budapest
Disztér II e 8

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 4-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 220 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Népszövetség

Ma, szeptember elsején újra megnyílik a Népszövetség ezévi őszi ülészaka. Elgáns urak, hirneves államférfiak gyűlnek össze a genfi zöldasztal körül, hogy nemes szóvirágokban nyilatkozzanak meg ismét a világbékéről, a vámuinóról s ami még ennél is aktuálisabb: a leszerelésről.

Nem először történik így. Amióta a Népszövetséget életre hívták, rengeteg beszéd, bölcsesség és frázis hangozott el ezekről az égető problémákról, melyek hunsunkba vágnak, életünk apró körülményeit döntik el, ha hullámaik hozzánk is elérnek.

A baj csak az, hogy a sok szóból, bölcseségből és frázisból a valóságban semmi, vagy csak édeskevs tudott realitássá szepülni. Mintha a népszövetségi nagy és lelkes szavak Talleyrand hírhedt mondatát igyekeznének igazolni, mely szerint a beszéd csak arra való, hogy tényleges gondolatainkat és szándékainkat elrejtjük velük.

Erthető tehát, ha a Népszövetség ülészakai felé irányuló tekintet hágyadtan siklik el a nyilvánosságra hozott programokról, melyek rendszerint sokat ígérnek és — semmit sem adnak. Legfeljebb negatív szenzációk azok, amikkel a népszövetségi sajtóirodák a közönséges halandók érdeklődését némileg felvillanyozhatják. Ilyen „szenzáció” bejelentés például az is, hogy a Népszövetség vezérszékára, nagyon is átlátszó ürügyek háttérrel, a leszerelési konferenciára összehívásának időpontját szeretné kitölteni a ködös bizonytalanságban.

Mintha ezt a kitöltést, ezt a halasztást ezt a politikai sibilást már nagyon is jól ismernék! Ez az a taktika, amivel a népek gyűléseiben a „népek” ügyeit intézni szokták. Emlekezünk csak az opánsperre, a kisebbségi panaszok eltemetésére — és akkor elképzelhetjük, hogy mi várhat a leszerelés ügyére is, ha az a Népszövetség égisze alatt várja be, hogy — újra elhalasszák.

Es közben? Közben — minden népszövetségi akarás és nemakarás ellenére — a világháború mélyül, közeleg a legrettenőbb tél, amit a világháború óta Európa látott, vagy átélhetett. És ez az utóbbi az egyetlen, amit a Népszövetség bölesei, bábáinak és papjainak, minden bölcseségük, ékes szavuk és puffogó frázisaik ellenére is — nem fog sikerülni elhalasztaniok.

Zelea Codreanu

A diákantiszemitizmus tobzódó napjain bukkan fel az ismeretlenség homágyából Hitlernek ez az ifjú romániai mánása, aki most sem sokkal több, mint armincéves. Nemzeti ruhában, lobogó fekete hajjal és lobogó fanatizmussal állt demagóg frázisoktól elbódított ifjuság elé. Elszánt volt és törhetetlen. A jasi endörprefektusnak, aki erős kézzel próféta a diákzavargások megakadályozni, a nélkül golyót röpített a fejébe.

A bíróság felmentette és már akkor egy karriert jósoltak neki.

Azóta kétszer állott bíróság előtt. Alkalmatlan igazgatással, az államrend elleni összeesküvéssel vádolták meg legutóbb. Elővárták, hogy municioraktárakat létesített és „Stahlhelm”-je, a Vasgárda részén magához akarta ragadni a hatalmat. Újabb két felmentő ítélet fonta fejére a sértetlenség glóriáját.

Most képviselőnek választották meg. Zelea Codreanu bevízi a parlamentbe fékelen nacionalizmusát és antiszemitizmusát, a pártok és a jelenlegi kormányzati elleni mértékellen gyűlést.

Egyesek azzal vigasztalódnak, hogy Zelea Codreanu megválasztása csak a kormány gútságvél volt lehetséges. Ez a verzió nem látszik lehetetlennek, hiszen a csúfok segítettek a propagandában Codreanának és a cuzistáktól a kormányig igazán csak egy lépés van. Vagy talán még annyi sem.

A szociális elégedetlenség juttatta mandátumhoz Zelea Codreanu

A piatra-neamti pótválasztáson az antiszemita jelszavakkal operáló vasgárda elhódította a mandátumot a politikai pártok elől. Ma megnyílnak az összes iskolák. Az ilfovi törvényték elfogadja a Berkovitz-bank kényszeregyezségi kérését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Manolescu bankkormányzóvá való kinevezése folytán megüresedett piatra-neamti megyei képviselői mandátumra vasárnap ejtették meg a választást, amelynek kimenetele a politikai élet meglepésszerű eseménye lett. Képviselővé ugyanis 1.176 szavazattal Zelea Codreanu, a Vasgárda vezérért választották meg, a mandátumért harcoló nemzeti-parasztpárti, liberális és gheorghista jelöltekkel szemben. Valószínű, hogy a választás eredményének semmilyen közvetlen kihatása nem lesz a közeljövő politikai eseményeire. De a szélsőséges Zelea Codreanu győzelme a politikai pártok fölött olyan esemény, amely a legfelsőbb köröket is komolyan foglalkoztatja.

Ki segítette Codreanu-t?

Egyes verziók szerint Zelea-Codreanu megválasztását a kormány támogatása tette lehetővé. Hivatalosan a kormány a liberális párt jelöltjét támogatta, az általános választásokon kötött kartell alapján. Természetesen nincs kizárva az sem, hogy titokban Zelea-Codreanu mellett buzgokodtak a kormány ágensei, hogy e választás eredményével indokolhassák meg az esetleg foganatosítandó kivételes intézkedéseket. Zelea-Codreanu támogatta propagandájában a megyei cuzista szervezet is. A vasgárdisták és a cuzisták egész választási propagandájukat csaknem ki zárólag antiszemita szólalomokra építették fel, a zsidókat téve felelőssé a mai helyzetért. A nemzeti-parasztpárt jelöltjét, Gica Măcărescut titokban támogatta a helyi avereszkánus szervezet is. Măcărescu ennek ellenére is csak 6120 szavazatot kapott, míg a liberális jelöltre 7214, a gheorghista jelöltre pedig 3448 szavazatot esett. A dolgozók blokja 255, a Vlad Tepes liga 25 szavazatot kapott.

A hálás antiszemita propaganda

A bukaresti sajtó természetesen élénk kommentálja Zelea Codreanu megválasztását.

Am ez a magyarázat nem vigasztal és nem nyugtat meg. Mert hiábavaló lett volna a közigazgatási hatóságok minden támogatása, ha Zelea Codreanu jelszavai nem találtak volna termékeny, buja visszhangra a gazdasági nehézségektől, a nyomortól elkábult parasztság lelkében. Egy elkoptatott, de már számtalanszor verifikált történelmi igazság teljesedett be a piatra-neamti pótválasztáson: az uralkodó osztályok mindig a zsidóságra igyekeznek áthárítani a felelősséget az adott nehézségektől és a zsidóságon keresztül levezetni a népdüh felgyülemlett energiáit. A sűrűn zsidólakta Piatra-Neamt megye ebből a szempontból különösen hálás és megfelelő talaj volt a gyűlölettel habzó demagógia számára.

Zelea Codreanu közel tizenkétezer szavazata komoly és aggasztó esemény. A szociális láz ijesztő színtörvénye. És nemcsak bennünket, zsidókat érdekel, hanem elsősorban az egész államközösséget. Mert

lasztását. Az Adeverul szerint a piatra-neamti eredmény az összes politikai pártok, de egyben a kormány vereségét is jelentik. A lap reméli, hogy a Vasgárda vezérének megválasztása nem fog politikai következményekkel jární. Jobbnak látszik — írja az Adeverul —, ha Zelea Codreanu szint fog vallani a parlamentben, ahelyett, hogy ki nem elégitett ambícióit földalatti agitációkban élne ki.

A Viitorul szerint Codreanu annak köszönheti győzelmét, hogy propagandájában a gazdasági válság okozóját a zsidókat állította a nép elé. A parasztság körében az antiszemita agitáció a mai súlyos időkben termékeny talajra talált.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Neamul Románia értesülése szerint az őszi hónapok várható eseményeket fogják hozni a belpolitikai életben. Októberben és novemberben tartják meg a különböző politikai pártok szokásos évi kongresszusukat. Ami a nemzeti parasztpártot illeti, nincs kizárva, hogy a vezérseget egy direktóriumra fogják bízni, amelynek tagjai Maniu, Vaida és Mihalache lesznek. A néppárt kongresszusán fel fog merülni a nemzeti parasztpárttal való fúzió kérdése. Ennek a fúzióknak az averesanusok körében igen sok híve van s egyes verziók szerint a nemzeti parasztpárt sem idegenkedik ettől a gondolatától.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. A közoktatásügyi miniszter újból figyelmeztette az iskolákat, hogy a tanítást mindenütt szeptember 1-én meg kell hogy kezdjék és erre vonatkozó rendeletének szigorú betartását követeli. Értesítette miniszter a felekezeti és magániskolákat, hogy a jövőben oktató személyzetüknek feltétlenül az előirt egyetemi végzettséggel kell bírniuk.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. Az ilfovi törvényték ma délelőtt döntött a Berkovitz-bankház egyezségi kérésére ügyben és azt magáévá téve, szeptember 4-re tüzte ki a hitelezők vagyonszétválasztásának megválasztását és a kényszeregyezségi feltételeinek végleges megállapítását. Azután a Cantacuzino fivéreknek ugyancsak a bank ellen beadott csődkérvényét tárgyalták, a döntést azonban a kényszeregyezségi eljárás végleges megoldásáig felfüggesztették.

Zelea Codreanu nemcsak az antiszemitizmust képviseli, hanem egy bizonyos programot is, amelynek lényege: a pártok megsemmisítése és diktatura. És a piatra-neamti parasztpárt nemcsak a zsidók, hanem a politikai pártok és az egész jelenlegi kormányzati rendszer ellen is szavaztak akkor, midőn Zelea Codreanu adták le voksaikát.

De a kormány, a hatóságok semmi „szubverzív”-et nem találtak Zelea Codreanu propagandájában. Az Isten nyilvánvalóan nem szereti a Jorga-kormányt és vakságall verte meg. Mert egyébként látniok kellene a minisztereknek, hogy a tüzzel játszanak akkor, midőn az extrémista irányzatokkal kacérkodnak. A kommunisták és a Vasgárda között harcmodor és taktika tekintetében nincs nagy különbség.

Ezt nemsokára látni fogja a kormány is. Csak ne legyen későn.

VILÁG TÜKRE

Parszik és zsidók

Irta: Marton Ernő

Budapesti lapokban érdekes tudósításokat olvastunk a napokban egy Mr. Framji nevű urról, aki a magyar fővárosba érkezett, hogy megteremtse a Magyar Indiai Kereskedelmi Kamarát, amelynek az lesz a hivatása, hogy Magyarország és India között intenzívebbé tegye a kereskedelmi kapcsolatokat. A pesti lapok megírják Mr. Framjiról, hogy az ósrégi parsi törzs leszármazottja, akik egykor Zarathustrát imádták, nagy profétájukat s azt vallják, hogy rokonuk a magyaroknak. Mr. Framji sok érdekeset mesélt el kíváncsi újságíróknak a parszokról és már ezekből a felületes újságr riportokból is kiérződik, hogy itt egy rendkívül figyelemreméltó sorsu népről van szó. Ha azonban kissé közelebbről tanulmányozzuk a kérdést, rájövünk, hogy bennünket, zsidókat különösen közelről érdekelhet a parsi nép, mert a világ összes népei között talán az egyetlen, amelynek történelmi útja és végzete szinte megszólalásig hasonlít a zsidóhoz.

A parszik tulajdonképpen nem mások, mint az egykor világbirodalmat alkotó perzsák leszármazottjai. A történelemből tudjuk, hogy a rendes időszámítás szerinti 641. évben a mohamedán-arabok a Nehavend melletti ütközetben megsemmisítették a perzsa haderőket, elfoglalták Perzsiát és elűzték a trónról a Szasszanidák dinasztiáját. A hódító mohamedánok a leigázott perzsákat választásuk alá állították, vagy áttértek az iszlam hitére, vagy kivándorolnak az országból. A perzsák, fanatikusan ragaszkodtak Zoroaster hitéhez, inkább választották az utóbbi és óriási tömegekben vándoroltak ki Perzsiából. A mohamedánok a későbbi századok során az otthon maradt ó-hitű perzsákat a legembertelenebb módon kinozták és üldözték s a meg-megújuló lázadásokat borzalmas megtorlások kíséretében nyomták el. Így felgyúzi a történelem, hogy amikor Aga-Mohamed-Khán hosszas ostrom után elfoglalta Kirmant, a parszik utolsó fellegvárát, 35 ezer parsi szempárt hozott maga elé, ezüst tálcákra tálalva.

A parszik, éppen úgy, mint a zsidók, elvesztették hazájukat és szétszóródtak egész Keleten. Főként Indiában és Arabiában alkottak nagyobb telepeket. Szinte megdöbbenő az a hasonlóság, amelyet a diaszporában élő parszik életutja a zsidókéval mutat. Mint elnyomott másnyelvű és más vallású kisebbség, mindenütt csak óriási erőfeszítések árán tudták biztosítani életlehetőségüket. A dolog természete szerint csak olyan foglalkozási ágakat üzhettek, amellyel a gazdanép fia nem foglalkoztak. Ők lettek tehát India és általában az egész Kelet korcsmárosai, kereskedői és bankárjai. Nagy szorgalmuk és rátermettségük révén, minden ellenszenv és üldöztetés ellenére is sikerült nekik India egyes tartományaiban egészen kiváló társadalmi pozícióra szert tenniük. Bombay körzetében például az egész kereskedelmi és ipari életet a parszik uralják. Ez az egyoldalú gazdasági elhelyezkedés természetesen kitermelte a parszik elleni féltékenységet és gyűlöletet, amely megnyilatkozásaiban és dialektikájában teljesen azonos az európai antiszemitizmussal. Még a vérvád mese sem hiányzik belőle. Egészen a legutóbbi időkig gyakran

voltak parszi-pogromok Indiában, mely alkalmakkor a parszi kereskedőket, bankárokat kirabolták és igen gyakran meggyilkolták.

Európai utak utleírásában gyakran olvashatunk érdekes képet indiai és dél arabiai falvakról, ahol a falu egyetlen intelligens embere a kocsmáros, aki az európaiakat ellátja és utba igazítja, aki azonban más hitet vall és más nyelvet beszél, mint a falu többi lakói. Ezek a kocsmárosok és krájerok mind parszi. Mintha csak egy keleturópai falu képe elevenedne meg az ő zsidó kocsmárosával.

Am nemcsak a külső viszonyokban, de mentalitásukban és karakterükben is feltűnő hasonlóságokat mutatnak a parszi és zsidókkal. Mennant: „Lés Parsis” című tanulmányos könyvében például leírja, hogy a parszi nem szeretik a mezőgazdasági munkát és feltűnően vonakodnak a katonai szolgálattól, jóllehet azelőtt, mikor még hazájukban voltak, bátorságukról és vitézségükről voltak híresek s természetesen valamennyien fődműveléssel foglalkoztak. Ime az egyoldalú életmód ezeknél az „árja” parszknál ugyanolyan szimp tomákat eredményezett, mint a zsidóknál. Az egykori paraszt-népből városi kereskedőnépesség lett. A parszi éppen úgy, mint a zsidók, két vallási árnnyalatra szakadtak, orthodoxokra és reformistákra s ez már magában foglalja azt is, hogy közöttük is megindult egy bizonyos asszimilációs processzus. Ez az asszimiláció azonban csak addig terjed, hogy felvettek bizonyos indiai szokásokat és valamennyien kitűnően megtanultak angolul. Indiában ma az angol kormányzat mellett a legfontosabb bizalmi állásokat a parszi töltik be.

Coudenhove-Kalergi Henrik gróf, aki mint osztrák-magyar diplomata, hosszabb időt töltött Indiában, a következőképpen jellemzi ezt a népfajt:

„A parszi mértékletesek, keveset isznak, megvetik a részegséget, de korántsem aszkéták. Asszonyaik mindenesetre igen szemérmesek. A házasság vallási törvény náluk. Rengeg egyházi és világi iskolájuk van s a családban a legnagyobb gondot a gyermekek nevelésére fordítják. Az indiai parszi különösen nagy jótékonyaságukkal és Anglia iránti hűségükkel tűnnek ki. Egyesek közülük angol nemesi címeket kaptak. Annak ellenére, hogy igen sok helyen különböző vádakat hangoztatnak ellenük és gyűlölet veszi őket körül, megállapítható, hogy rendkívül becsületes és megbízható üzletemberek, akik különösen az angol kereskedővilágban élveznek nagy bizalmat.”

És hogy még teljesebb legyen a hasonlatosság: az utóbbi évtizedekben a parszi diaszporája is kitermelte a maga cionista mozgalmát, amely „Persian Zoroastrian Ammelioration Fund” néven megalapította a maga Keren Haj jeszodját és ennek segítségével igyekezik a diaszporában élő parsziakat visszatelepíteni az őshazába, Perzsiába. Ennek a parszi-cionista mozgalomnak köszönhető, hogy a még Perzsiában maradt parszi jogi helyzete az utóbbi évtizedekben lényegesen megjavult és eltorlított mindazokat a nyomasztó és megalázó törvényeket, amelyek a Zoroastrer-hívók életét elviselhetetlenné tették.

A parszi története két szempontból bir fontossággal ránk, zsidókra. Mindenekelőtt beszédes cáfolat a tudományos antisemitizmus ama vádjaira, amely bizonyos mentalitásbeli tulajdonságokat a zsidó faj eredendő hibáiként tüntet fel. Ime az élő bizonyosság: a népek és csoportok karakterét, hajlamait és képességeit a külső életviszonyok formálják és határozzák meg és azonos körülmények között élő népek azonos lelki tulajdonságokat mutatnak.

A másik értékes tanulság, hogy a zsidó sors nem egyedülálló a világon, nem speciális zsidó átok, hanem minden hazátlan népek közös sorsa. S az ut, amely ebből a sorsból kivezet, szintén közös: vissza a röhöz, hazát a hon-talanoknak!

Gyorsított eljárással ítékeztek a nablusi arab agitátorok fölött

A Jeruzsálemi bíróság 64 marasztaló ítéletet hozott eddig, nablusban pedig husz újabb letartóztatást eszközöltak. A „Manchester Guardian” az angol kormány ingadozó politikájának tulajdonítja a palesztinai nyugtalanságot

Jeruzsálem, augusztus 31. Az általános sztrájk napján Nablusban történt események még mindig foglalkoztatják az arab és zsidó közvéleményt egyaránt. Az öregebb és józanabb arab vezetők egyre konkrét formában nyilatkoznak meg az ifjabb arab elemek zabolátlan agitációja ellen. A békés arab lakosság elítéli a kilengéseket és a hit-hű muzulmánok különösképpen amiatt vannak elkéserevde, hogy az uccai tüntésekben nők is részt vettek, ha lefátyolozva is. Az arab nők igen harciasnak bizonyultak s kövekkal dobálták meg a rendőröket. Azt hiszik, hogy idősebb mohamedán vezetőknek sikerülni fog végleg lelohasztani az ifjuság harci kedvét.

Egyébként a rendőrség husz újabb személyt tartóztatott le, kiket azzal vádolnak, hogy részt vettek az augusztus 24-i kilengésekben. A letartóztatottakat beszállították a jeruzsálemi törvényszék vizsgálati fogházába. A tüntetések alkalmával „in flagranti”-ért 64 arab fölött, akik vezető szerepet játszottak a demonstrációk megrendezésében, tegnap ítéleztek a jeruzsálemi bíróság és a vádlottakat 3—5 hónapig terjedő fogházzal sújtotta.

London, augusztus 31. A „Manchester Guardian” legutóbbi számában vezércikket ír a nablusi eseményekről s a következőket mondja:

„Augusztus 24-én volt második évfordulója a palesztinai zavargásoknak, amelyek sok emberáldozatot követeltek és kényszerítették Angliát arra, hogy alapos vizsgálat tárgyává tegye ezt a politikát, amelyet ebben az országban folytatott. Ez az alapos vizsgálat és az arab panaszokkal szembeni barátságos magatartása ellenében sem sikerült a kormánynak a nyugtalanságot és az állandó és veszélyes agitációt megakadályozni. A jelenlegi agitáció főoka a kormánynak azon határozata, amellyel az exportált zsidó koloniáknak fegyvereket bocsátott rendelkezésére. Egyes hírhedt arab vezetők azt a vádat kovácsolták ebből, hogy a kormány felfegy-

valta azonban, amelyet 1919 óta folytatunk, hibásan, ha nem is érthetetlenül arra a meggyőződésre juttatott igen sok arabot, hogy mi titokban szimpatizálunk az ő zsidóellenes magatartásukkal. A kormány politikájának csődje éppen a lepecsételt fegyverlerakatok szükségességének mérhető le.

Jeruzsálem, augusztus 31. Sir John Chancellor repülőgépen Ammanba utazott, hogy Abdula Emiltől búcsút vegyen. Mint ismeretes, Chancellor október 1-én megválik a főkormányzói

Woldemarast felmentették az összeesküvés vádja alól

London, augusztus 31. A Times kownói távirata szerint Woldemaras volt litván diktátort a hadbírók az ellene emelt összeesküvés vád alól felmentette. A felmentő ítélet egész Litvániában nagy feltűnést keltett.

Az Unio kormánya a leszerelési világkonferencia elhalasztása ellen foglal állást

London, augusztus 31. Castle amerikai helyettes külügyi államtitkár Washingtonban kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormánya sajnálatlenné tudomásul, ha a leszerelési világkonferencia elhalasztására irányuló törekvéseket siker koronázza.

Hoover elnök üdülőhelyén a leszerelési értekezlet előkészítésével foglalkozik s tanulmányozza a külügyi hivatalhoz beérkezett követi jelentéseket a Népszövetség rendelkezésére bocsátott s már nyilvánosságra hozott fegyverkezési adatokról.

Franciaország nem ad kölcsönt Ausztriának, míg le nem mond a vámunió tervéről

A népszövetségi ülészek után részleges kormányválság lesz Ausztriában

Párizs, augusztus 31. A lapok továbbra is rendkívül élénk érdeklődést mutatnak a német-osztrák vámunió ügye iránt, arra való tekintettel, hogy a hágai döntés küszöbön áll.

A Journal azt hangoztatja, hogy Franciaország egy centime-ot nem ad addig Ausztriának, amíg le nem mondott a vámunió tervéről. Ezzel kapcsolatban a londoni lapok foglalkoznak a

folyamán látogatást tett Curtiusnál s a két államférfi hosszabb eszmecsere folytatótt.

Briand egészségi állapota miatt egyáltalán nem akart részt venni a gemi ülészekon.

Mint a lapok jelentik, a francia külügyminiszter szeptember 7-én megérkezett Genfbe, hogy a közgyűlésen Franciaországot képviselje.

Az Európa-bizottságban François Poncet berlini francia nagykövet fogja helyettesíteni Briand külügyminisztert.

— Az indiszkrét hangosfilm. A londoni legfelsőbb tizezernek kinos, de emellett mulatságos szenzációja van. A legelő-

? TABU

verzi a zsidókat az arabokkal szemben.”

A valóságban természetesen szó sincsen erről. Ez az intézkedés csupán kiegészítése a rendőri védelemnek, amely sajnálatos módon egymagában nem elegendő arra, hogy a zsidó polgárok életét megvédje. A fegyvereket pecsét alatt és zárva tartják, úgy, hogy azoknak jogtalan használatát a kormány megállapíthatja és megbüntetheti. A jelenlegi viszonyok között erre az óvatosságra szükség van, mert a palesztinai zsidók között a bizonytalanság érzése lesz egyébként urrá. De ha a lepecsételt fegyverlerakatokat nem is lehet elkerülni, úgy az is bizonyos, hogy a mai helyzet nem mondható kielégítőnek. Polgárok önvédelme mindig veszélyes dolog volt. Az élet- és vagyonbiztonsághoz vezető egyetlen helyes út, olyan jól szervezett és erőteljes rendőrség fenntartása, amely garantálni tudja, hogy bűn nem követhető el a tettesek letartóztatása és megbüntetése nélkül. Az az ingadozó poli-

? TABU

német-osztrák vámunió kérdésével. A cikkek legtöbbje arra a végkövetkeztésre jut, hogy Ausztria le fog mondani a terv realizálásáról, mert az osztrák kormánynak a pénzügyi válság teljesen megköti a kezét. Ausztria nem keltetheti fel Franciaország ellenszenvét, az egyetlen hatalomát, amelytől jelenlegi helyzetében segítséget még remélhet.

A Temps szerint Ausztriában a népszövetségi ülészek után részleges kormányválság lesz. Azok a miniszterek, akik részt vettek a német-osztrák vámegegyezmény előkészítésében, távozni fognak a kabinetből.

Genf, augusztus 31. Curtius és a német delegáció ma délben Genfbe érkezett. Ugyanekkor jött meg Genfbe Schober osztrák külügyminiszter és az osztrák delegáció is. Schober a délután

? TABU

kelőbb körök egyik tagja az elmúlt hetekben nagy garden partit adott, amelyen legelső angol előkelőségek voltak hivatalosak. A házigazda meglepetésképpen mikrofonokat helyezett el a bokroknál és minden intim sarokban és ezek a mikrofonok hangosfilmkészülékkel voltak összekötve. Az indiszkrét gép a legbizalmasabb beszélgetéseket és pletykákat fényképezőkel együtt felvette és azt ugyanennek társaságnak a jelenlétében előadták, amelyek a következménye több száz sértődés és harag lett.

— Gabonakeresleteik bevállására kötelezte a gabonakereskedőket a francia kormány. Párizsból jelentik: A francia földművelésügyi minisztérium kötelezte a gabonakereskedőket gabonakeresleteik bevállására. Ezzel egyidejűleg számos írom ellen eljárást indítottak, mert nem engedett mértékben öröltek fel földi gabonát. Az árak a tőzsdéken állandóan eső tendenciát mutatnak.

SELECT MOZGÓ

Az őszi szezon megnyitása alkalmából bemutatja szeptember 3-iki kezdettel Németország legkiválóbb komikusának **FELIX BRESSART** közismert művésznék legjobb filmjét:

AZ EZRED RÉME eddig nem látott szenzációs vigjáték. E óadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor

**Villanygőb
CSERE 50**
az új feszültségre
százalékkal

**Rezsó és vasaló
átalakítás**
az
Elektrikánál
Cluj, Hotel Central épület

tisztisegtől. Chancellor ugyanaznap este repülőgépen visszatért Jeruzsálembe. Utján az angol légi haderő nyolc aeroplánja kísérte el.

Mit v

A kormány kedvezőbb

London, augusztus 31. (tudósítójától.) A esemény volt a p az angol nemzeti sa, épp oly közö zsidóságát az a t kormányban a be tárcát Lord Rea Sámuel személyét élet két zsidó v el. Kevés hiányzó miniszterek szám porodják. A leme many egyetlen z nuel Shimmell v ternek felajánlot nemzeti kormá gyarmatügyi tár mok minisztérium kijelentette, hog párt az új korm zékbe vonult, nem tot vállalni az új

Lord Reading é kinevezésével két rült az „angol ne kormányába, akik hetetlen szolgálát ugyanakkor min zsidósághoz való mindenkor a zsidó képpen a palesztin hon szolgálatába kormány megal zsidó ügy számá fontos, mert ez a lag véget fog veti nalban húzódo, nyíltan ellenséges a lemondott muni ügyi minisztere P tina-politika teré rális és konzervat személyében ugya tikusok nyertek k kormányzásra, ak val viseltetnek a gyel szemben.

A betegségből gyult Lloyd Geor tudott ugyan belé ba, a liberális pá vesebb, mint őt r új angol kabinet muel, Lord Readi lean, Lord Loth Sinclair. Nyilván Georgénak kom angol politika új sára a palesztina liberális párt vezé

hogy a palesztina hübb és legfánto ja, aki a Balfour tése óta a sajtób minden kínákozó effektív támogatá nemzeti otthon fel bad Sinclairról u su, hogy meggyőz mozgalomnak. A zére, Baldwin vol a titkos tanács el netben, ugyancsa tanusított a pala otthon kérdésebe Könyvének között Sir Austen Chan volt gyarmatügyi nyílt levelet közöl deklaráció lojalis telte. Ezzel szem mányból Lord Pa lesztinai politikáj sok és a konzerv pártnak egy tekir támada. Állítólag leg visszanult a p

Általában tehát kinteni a zsidó r sait az új angol szabad szem elő

Mit várhat a világ zsidósága az új angol kormánytól?

A kormány átmeneti jellege ellenére is remélhető, hogy az angol Palesztina-politika kedvezőbb kurzust vesz a zsidóság számára. A dzionizmus több őszinte angol barátja szerepel az új angol kabinetben

London, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Amilyen nagyhorderejű esemény volt a politikai világ számára az angol nemzeti kormány megalakulása, épp oly közelről érintette a világ zsidóságát az a tény, hogy az új angol kormányban a bel- és külügyminiszteri tárcát Lord Reading és Sir Herbert Samuel személyében az angol politikai élet két zsidó vezető-férfiúja foglalja el. Kevés hiányzott ahhoz, hogy a zsidó miniszterek száma még eggyel megszorodjék. A lemondott Macdonald-kormány egyetlen zsidó tagjának: Emanuel Shinwell volt bányaiügyi miniszternek felajánlották, hogy lépjen be a nemzeti kormányba és foglalja el a gyarmatügyi tárcát, vagy a dominiumok minisztériumát. Shinwell azonban kijelentette, hogy miután a munkáspárt az új kormányban szemben ellenzékbe vonult, nem áll módjában reszortot vállalni az új kabinetben.

Lord Reading és Sir Herbert Samuel kinevezésével két olyan államférfiú került az „angol nemzeti együttműködés” kormányába, akik Angliának felbecsülhetetlen szolgálatokat tettek, de akik ugyanakkor *mindvégig megőrizték a zsidósághoz való hűségüket s erejüket, mindenkor a zsidó ügyek és különösen a palesztinai zsidó nemzeti otthon szolgálatába állították.* Az angol kormány megalakulása a palesztinai zsidó ügy számára már csak azért is fontos, mert ez a kormány előreláthatólag véget fog vetni annak a cik-cak vonalban húzó, ingadozó és gyakran nyíltan ellenséges politikának, amelyet a lemondott munkáskormány gyarmatügyi minisztere Pastfield lord a Palesztina-politika terén inagurált. A liberális és konzervatív pártok vezéreinek személyében ugyanis olyan angol politikuskok nyertek közvetlen befolyást a kormányzásra, akik őszinte szimpátiával viseltetnek a palesztinai zsidó ügyvel szemben.

A betegségből csak a minap felgyógyult Lloyd George személyesen nem tudott ugyan belépni az angol kormányba, a liberális pártot azonban nem kevesebb, mint öt miniszter képviseli az új angol kabinetben: Sir Herbert Samuel, Lord Reading, Sir Donald Maclean, Lord Lothian és Sir Archibald Sinclair. Nyilvánvaló tehát, hogy Lloyd Georgénak komoly befolyása lesz az angol politika új kurzusának alakulására a palesztinai kérdésekben is. A liberális párt vezérével pedig ismeretes, hogy a palesztinai nemzeti otthon leg-hűbb és legtántoríthatatlanabb barátja, aki a Balfour deklaráció meghirdetése óta a sajtóban, az alsóházban és minden kínálkozó alkalommal Anglia effektív támogatását követeli a zsidó nemzeti otthon felépítéséhez. Sir Archibald Sinclairról ugyancsak köztudomásu, hogy meggyőződéses híve a cionista mozgalomnak. A konzervatív párt vezére, Baldwin volt miniszterelnök, aki a titkos tanács elnöke lett az új kabinetben, ugyancsak lojális magatartást tanúsított a palesztinai zsidó nemzeti otthon kérdésében. Pastfield Fehér Könyvének közzététele után, 1930 őszén Sir Austen Chamberlainnal és Amery volt gyarmatügyi miniszterrel együtt nyílt levelet közölt, amelyben a Balfour deklaráció lojális keresztülvételét követelte. Ezzel szemben kimaradt a kormányból Lord Pastfield, akinek palesztinai politikáját nemcsak a liberálisok és a konzervatívok, de a munkáspártnak egy tekintélyes része is élesen támadta. Állítólag Pastfield lord végleg visszavonult a politikai élettől.

Általában tehát kedvezőnek lehet tekinteni a zsidó nemzeti otthon kilátásait az új angol kormány alatt. Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a

kormány elsősorban a gazdasági válság enyhítésére kapott mandátumot és csak az új választások lefolytatásáig marad hivatalában, éppen ezért nem remélhető, hogy a Palesztina-politika terén alapvető változások következzenek be.

Egyetlenegyszer fordult eddig az elő, hogy az angol kormánynak egyidejűleg két zsidó tagja volt: Lloyd George háborús koalíciós kabinetjében Sir Herbert Samuel és a nemrég elhunyt Lord Melchett vettek részt. Jellemző az an-

Lord Reading tüneményes karrierje

Lord Reading, eredeti nevén Rufus Daniel Isaacs, az új angol kormány külügyminisztere valóban páratlanul álló karriert futott be. Egy fűszerüzlet tanulójaként kezdte pályafutását, mint egy szegény szefárd zsidó kereskedő gyermeke. Később kereskedelmi gyakornok lett s mint ilyen, néhány éven át Németországban működött. Tizennégyéves korában már megjárta Londont, Brüsszelt és Hannover. Később egy hajón talált alkalmazást és mint tengerész beutazta a félvilágot. Londonba visszatérve, egy ügyvéd irodájában talált elhelyezkedést. Páratlan szorgalommal fogott hozzá a jogi studiumokhoz és nemsokára ügyvédi irodát nyitott és egyike lett a leghíresebb angol jogászoknak. Politikáit kezdett, belépett a liberális pártba és 1904-ben, 44 éves korában a readingi választókörletben képviselőnek választották. Ettől

a pillanattól kezdődik Lord Reading szé- duletes karrierje. A hatalomnak olyan csúcspontjára jutott fel, amelyek a száműz- tés óta ismeretlenek voltak a zsidó nép fiai számára. 1910-ben, mint Anglia leg- kiválóbb jogászát, az állam legfőbb ügy- sézévé nevezték ki. 1912-ben belépett Asquith kormányába, amelyből nemsokára kilépett, hogy elfoglalja a legnagyobb el- érhető igazságszolgáltatási pozíciót: Ang- lia legfőbb bírájává nevezték ki. Ezt a méltóságot 1913-tól 1921-ig megtartotta. 1917-ben mint rendkívüli meghatalmazott miniszter és főkörmányzó, Amerikába ment, ahol sikerült neki az angol-ameri- kai kölcsönt megkötnie. 1918-ban Anglia meghatalmazott minisztere volt az Egye- sült Államokban. 1921-ben érte el Lord Reading pályafutásának zenitjét: India alkirályává nevezték ki.

Eközben pedig megkapta az összes ki- tüntetéseket és az összes nemesi címetek, amelyeket földi halandó Angliában élér- het. 1914-ben Peer lett és Reading lordja, 1916-ban Wiscourt, 1926-ban Indiából

Herbert Samuel pályafutása

Sir Herbert Samuel, az új angol kor- mány belügyminisztere ugyancsak az an- gol politikai élet legnépszerűbb figurái közé tartozik. Beszélük, hogy midőn a Buckingham-palota előtt kiszállott autójából, hogy audienciára menjen a király- hoz, az egybegyűlt tömeg lelkes ünneplés- ben részesítette. Nemrégén töltötte be 61. életévét ez a markás fejű, rendkívül jól megjelenésű ember, aki már egészen fia- talkora óta a liberális párt lelkes híve. 41 éves korában, 1902-ben került be elő- ször a parlamentbe és 16 éven keresztül a háború évéig megszakítás nélkül tagja volt az alsóháznak. Ugyancsak majdnem megszakítás nélkül helyet foglalt az egy- mást követő angol kormányokban. 1905- ben, tehát 44 éves korában került először a bársonyszékbe, mint belügyi alminisz- ter. Négy évig tartotta meg ezt a méltó- ságot, majd 1910-től 1916-ig a postaügyek minisztere volt. 1916-ban átvette a bel- ügyi tárcát és azt vezette egészen az Asquith-kormány bukásáig.

Belügyminiszter minőségében Herbert Samuel azon fáradozott, hogy orosz zsi- dókat vonjon be az angol hadseregbe. Ezzel talán akaratlanul is hozzájárult Sir Herbert Samuel a zsidó légio megalakítá-

gol viszonyokra, hogy míg Németor- számban minden lehető és lehetetlen bajért a zsidókat okolják, Anglia a válság és a veszély óráiban e két leg- felelősségteljesebb posztra zsidókat ál- lit. Még pedig nem két renegátot, akik fajuk és származásuk megtagadásával egyengették a maguk számára a poli- tikai karrier utját, hanem két olyan embert, akik nyíltan és büszkén vallot- ták magukat zsidóknak s közismert mó- don exponálták magukat a zsidó nép reneszánszáért.

való visszatérése után márkizzá nevezte ki az angol király. Mint India alkirálya és főkörmányzója, a legkivételesebb ál- lamférfiúi képességekről tett tanúságot. A háborút követő zavaros időkben sike- rült neki az állapotokat konszolidálni és keresztülvinni India önkormányzati re- formját. Angliában ma is, mint az eddigi legjobb indiai alkirályt emlegetik. Midőn magas méltóságát Indiában elfoglalta, Lord Reading beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy zsidó származásának köszönheti azokat a kvalitásokat, amelyek őt a magas méltóság betöltésére képessé tették.

Zsidó téren Lord Reading igen értékes tevékenységet fejtett ki. Ha csak ideje megengedte, zsidó szociális és kulturpro- blémák megoldásán fáradozott. Többször vezette le a londoni Makkabeusok nagy rendezvényeit, alelnöke volt az Anglo Jewish Assotiation-nek és a Balfour-dek- larációt, amelynek létrehozatalában neki is része volt, lelkesen üdvözölte és Izrael fényugarának nevezte. Indiába való vis- zatérése után elvállalta Ruthenberg Palestina Electric Corporation-jének el- nökségét, amely ismeretesen 1 millió font

alaptőkével Palesztina villamosítását vi- szí keresztül. Jelentős része van a Je- wish Agency angliai szekciójának me- galakításában. Ismeretes, hogy a Jewish Agencyt az angol kormánnyal szemben mindig támogatta és Lord Melchettel és Felix Warburggal együtt élesen tiltako- zott az 1929. évi zavargások ellen. Lord Reading annakidején részt is vett a za- vargásokat követő első minisztertanácson. Egyetlen fia: Lord Erleigh a Jewish Agencyt képviselte ügyvédi minőségben a Shaw-bizottság előtt és Lord Melchett leá- nyát vette feleségül. Első felesége, Alice Cohen több mint 40 évi boldog házaset után az elmúlt évben meghalt. A 71 éves marquis ebben az évben másodsorú is megnősült. Titkárnojt vette feleségül.

sához. Sir Herbert Samuel meggyőződéses cionista, aki az angol politikai életben befutott karrierje egyetlen momentumá- ban sem tagadta meg a zsidóságot s a zsidó nemzeti ügygel érzett közösségét. Még a háború elején nyílt levélben kérte az angol kormánytól, hogy támogassa a zsidó nemzeti otthon létesítésének gondo- latát. Asquith akkori angol miniszterel- nök azonban hűvösen fogadta ezt a tervet.

Mint a különböző kormányok tagja, Herbert Samuel résztvett azokon a tár- gyalásokon, amelyeken a Balfour-deklará- ció megtételét előkészítették. 1919-ben rendkívüli megbizatással Belgiumba küld- te az angol kormány. Egy évvel később Allenby marsall meghívására Palesztiná- ba utazott, hogy az ottani helyzetet tanul- mányozza. A katonai kormányzás meg- szüntetése után őt nevezték ki Palesztina első kormányzójává. A cionista mozgalom vérmes reményeket fűzött Herbert Samuel kormányzói működéséhez, ezek a remé- nyek azonban nem váltak valóra. Samuel, a zsidó és cionista igyekezett az arabokkal szemben az elfogulatlanság látszatát kel- teni. Azon volt, hogy pacifikálja a kedé- lyeket, az agresszív arab politikával szem-

Szenzációs reklámárak מחירי-בן				
Nagyság		H. W.		
No. I.	120/165	170.—	Selyem csikkokkal	
No. II.	130/175	230.—		
No. III.	140/185	290.—		
No. IV.	150/195	350.—		
Special Töröskzerű Tirkisch		310.—	290.—	460.—
		380.—	370.—	540.—
		450.—	450.—	620.—
		520.—	530.—	700.—
Elegáns selyem talizok 40/170 cm.				
275.— 60/170 cm. 350.— 120/180 cm.				
700.— lej, készen felszerelve bortni- val 120 lejes felár.				
Fabrica de textil Beclan, jud. Someș				

ben tanúsított engedékeny magtartást azonban éppen az ellenkező eredményre vezetett, Herbert Samuel készítette el az első palesztinai Fehér-könyvet, mint a palesztinai mandátumnak az angol adminis- tráció részéről való interpretálását. Zsidó-arab törvényhozás összehívásá- t tervezte, ez azonban meghiúsult az ara- bok elutasító magatartása miatt.

Öt évig volt Palesztina főkörmányzója. Ezen idő alatt sikerült az országot ujja- építenie, az adminisztráció újjászervezésé- vel előrevitte a konszolidáció ügyét, de el- távozásakor a kedélyek sokkal izgatottab- bak voltak, mint amikor átvette a pa- lesztinai közigazgatás irányítását. 1929- ben választották be ismét az angol parla- mentbe, Lloyd George mellett vezetősere- rept töltött be a liberális pártban, ame- lyet a legutóbbi válság alkalmával az angol király előtt is képviselt. Ellenzéki képviselő létére a köszönbányászati viszo- nyok tanulmányozására kiküldött bizott- ság elnöke lett. Az angol kormányelér- jesztett jelentése az egész világ figyelmét magára vonta. Hogy Palesztina felépi- tésével szemben tanúsított érdeklődése nem lankadt, azt bizonyítja, hogy 1929- ben résztvett a Jewish Agency zürichi alakuló gyűlésén.

Katasztrófális hatása földrengés pusztított Beludzsisztánban

London, augusztus 31. Beludzsiz- tánban a Tsakol-Kelat vonaltól délre több kerületben katasztrófális hatása földrengés pusztított. A vidék képe helyenként teljesen megváltozott. Hegyek magasodtak elő a földmélységből, ha-

talmas földszakadások keletkeztek s több folyó megváltoztatta medrét. A földrengés fészke Kelettől délnyugatra volt 100 kilométernyire. Számos köz- ség és néhány város romokban hever. Számolni kell azzal, hogy legalább öt- százan életüket veszítették a földren- gés-katasztrófánál.

Légi járatokkal hálózza be a szovjetkormány egész Oroszországot

London, augusztus 31. Moszkvai je- lentés szerint a szovjetkormány légi já- ratokkal akarja az egész országot behá- lózni. A vonalak egy részén léghajók fognak közlekedni. Két kis léghajó épí- tését Oroszországban már meg is kezd- ték. Ezenkívül Friedrichshafenben megrendeltek egy negyven ezer köbmé- teres léghajót.

A légi vonalak és közlekedési jármű- vek létesítésére megindított gyűjtés eddig 15 millió rubelt eredményezett.

Bécsi mintavásári igazolványok

valamint budapesti utazáshoz szükséges féláru igazolványok kaphatók a HERMES menetjegyirodában Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. Telefon 29.

Uj fordulat a Lőrinczy ügyben

Bodnár Bélát, az Autoglob tulajdonosát hétfőn délután letartóztatták

Magánjogi szerződésre bukkantak, mely szerint Lőrinczy és Bodnár társas viszonyban voltak egymással. Bűnügyi zárlatot rendelnek el Bodnár Béla vagyonára

Cluj-Kolozsvár, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn délután a Lőrinczy Mózes szélhámosági ügyében bevezetett eljárás szenzációs fordulatot vett, melynek nyomán minden jel arra mutat, hogy a vizsgálat meg fogja állapítani a Lőrinczy által el tulajdonított összegek hovatartozását. Hétfőn délután ugyan is Pastia vizsgálóbíró felidézte Bodnár Bélát, az Autoglob tulajdonosát, akit óráig tartó kihallgatás után őrizetbe vett. Bodnár Béla letartóztatása azért bír különös fontossággal, mert éppen ő volt az, aki a Lőrinczy szökése után megjárta a legfontosabb bankigazgató leg-súlyosabban megkárosított áldozatának tartottak.

Bodnár Bélát úgy a rendőrségi nyomozás, mint az ügyészégi vizsgálat folyamán többször is kihallgatták. Ezekre a kihallgatásokon Bodnár egészen naivan a legnagyobb tájékozatlanságot árulta el a saját üzletében vitt könyveléssel kapcsolatban és halvány sejtelmek sem voltak olyan dolgokról, amelyek pedig vállalatát egzisztenciálisan érintették. Nem volt például tudomása a „Török Lajos” számláról sem, amelyen Lőrinczy zűrzavaros számadásait levezette.

A vizsgálat során bebizonyult, hogy Bodnárnak a Lőrinczyval való összeköttetéséről tett vallomásai nem felelnek meg a valóságnak.

A vizsgálóbíró kiszállt a kolozsvári kereskedelmi iskolánál is, ahol tudvalevőleg Lőrinczy Mózes tanári állást töltött be. A vizsgálóbíró feltörte Lőrinczy iróasztalát, amelynek fiókjában meglepő leletre bukkant. Néhány betétkönyvet és folyószámlakivonatot és ezenkívül egy magánjogi szerződést talált, amelynek a vizsgálat menetében nagy jelentősége van. Ezt a magánjogi szerződést Lőrinczy Mózes kötötte Bodnár Bélával és

a szerződés pontjai határozottan kimondják, hogy Lőrinczy az Autoglobnál társas viszonyban állt Bodnár Bélával.

Ezzel tehát megdőlt Bodnár Bélának az a vallomása, hogy Lőrinczy csak mint a bank megbízottja szerepelt az Autoglobnál.

A szerződés egyébként érdekes pontokat tartalmaz. A szerződést kötő felek szigorú titoktartásra kötelezik magukat a társasviszonytal kapcsolatban.

A szerződés egyik pontja kifejezetten megtiltja a feleknek, hogy elárulják, miszerint Lőrinczy társas viszonyban áll Bodnárral.

Egy másik érdekes pont az Autoglob könyvelését szabályozza és megjelöli azokat a folyószámlákat, amelyeket a könyvelésben vezetni kell.

A folyószámlák között meg van jelölve a Török Lajos folyószámlája is,

amellyel kapcsolatban pedig Bodnár azt a vallomást tette, hogy nem tudja, hogyan került be a könyvelésbe.

Bodnár a vizsgálóbíró hétfőn délután idézte be és kérdéseket intézett hozzá a magánjogi szerződés pontjaira vonatkozólag. Bodnár nem tudott kielégítő feleletet adni a vizsgálóbíró kérdéseire, aki

este hét órakor felolvasta Bodnár előtt az előzetes letartóztatásról szóló végzést.

Bodnár letartóztatása után a vizsgáló-

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13 (v. Wesselényi M. ucca)

Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és penziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társas-kirándulások rendezése. Telefon: 29.

bíró kiszállt az Autoglobhoz, ahol Ipeccéltelte az üzlethelyiséget. Értésüleink szerint

a vizsgálat Bodnár magánvagyonára bűnügyi zárlatot fog elrendelni,

mert úgy a magánjogi szerződés, mint a többi felmerült bizonyítékok arra mutatnak, hogy a Lőrinczy által betétkönyvhamisítások és egyéb szélhámoságok ut-

ján szerzett milliók jórészt az Autoglobhoz folytak be. Ez a letartóztatás egyébként súlyosan nehezíti az ügy többi letartóztatottjaira is, mert ha Bodnár és Lőrinczy magánjogi szerződésben biztosított társas viszonyban álltak egymással, úgy nagyon valószínű, hogy Győri Győző is részese volt az Autoglob tranzakcióinak.

A nagyváradi törvényszék elrendelte a harmincnapos vizsgálati fogságot dr. Löblé László és Hitter József ellen

Ujabb négy letartóztatást foganatosított a nagyváradi vizsgálóbíró

Oradea-Nagyvárad, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Triton szeszgyár ellen folyó bűnügyi eljárás szombaton és vasárnap újabb kihallgatásokkal folytatódott. Mint megírtuk, a vizsgálóbíró mintegy ötven idézőt bocsátott ki. Szombaton éjjel és vasárnap délelőtt megjelentek a vizsgálóbíró előtt Halmai Andor szállító, Klein József, a Triton szeszgyár főgépésze, Weisz Simon, a gyár egyik alkalmazottja és OrNSTEIN Kálmán, a belényesi szeszgyár tisztviselője. A vizsgálóbíró vasárnap délelőtt felolvasta a letartóztatásról szóló végzést a négy beidézett előtt, akiket azonnal átkísértek az ügyészség fogházába.

A törvényszék Fersigan-Pop Augustin tanácsa hétfőn délelőtt ült össze, hogy a letartóztatási végzés felől döntsön. Dél-élelőtt 11 órakor dr. Löblé László, Hitter Józsefet és a többi letartóztatottakat a törvényszékhez hozták át, ahol dr. Zigre Miklós, dr. Shor Dezső és Angheliescu Du-

mitru ügyvédek képviselték őket. A törvényszék tárgyalása délután háromig tartott, tehát kerek négy órát vett igénybe. A tárgyaláson dr. Zigre Miklós hangsúlyozta, hogy míg a pénzbiroságról szóló jegyzőkönyvek nincsenek készen és míg a pénzbiroságot el nem rendelik a szeszgyárosok ellen, előzetes letartóztatásnak helye nincs.

Popescu ügyész és a védők között ebben a kérdésben heves vita támadt, majd a törvényszék határozathozatalra vonult vissza és pár perces tanácskozás után kihirdette, hogy az összes leartóztatottak ellen elrendeli a harmincnapos vizsgálati fogságot.

A végzés indoklásában a törvényszék megállapítja, hogy a vizsgálat még kezdeti stádiumban van és a nagyhordejeji kérdésre való tekintettel a vádlottak fogvatartását szükségesnek tartja. A védők az ítélet ellen fellebbezéssel éltek, mely csütörtökön kerül a tábla vádtanácsa elé.

A tanév kezdetén

Az iskola méltatása a zsidóságban

Irtá: dr. Lövy Ferenc

(Részlet a marosvásárhelyi zsidó iskola jubileumán tartott ünnepi beszédből.)

Körülbelül kétezer esztendeje, hogy a zsidóságnak országa, földbirtoka nincsen. — az erőszak, a tulerő elvette tőle, amint az száz és száz más néppel is megtörtént, — de a zsidóság — eddigél egyedül és példátlanul — szellemi birodalmat alapított, mely dacol hősökkel, tulél hódítókat, betűkből kovácsolt fegyvereket, tudományból felfgárat; feladta őshazája talaját, lemondott jólétéről, szabadságról, egyenlőségről, de mindig és mindenütt átmenekítette iskoláját, az ő kisajátíthatatlan birtokát, birodalmát és az iskola megmentette és fönntartotta a zsidóságot.

Hogy ez nem alkalmi szólam, elég lesz rámutatnunk a zsidó vallásos tételre, mely szerint „a templomból szabad iskolát alapítani, de iskolából templomot nem, mert a szentséget csak fokozni szabad, de csökkenteni nem”. Ez olyan kulturtörténeti adat, mely nem csak a pedagógusokat érdekli, de reflektorfényt vet a zsidóságra és diszhelyet biztosít magának az emberiség fejlődésének történetében.

Vallás és tanítás, mint test és lélek, egy egészet képez a zsidóságban. A „Sómá”, az egyisten vallomásban, melyet zsidó ember naponta kétszer mond (Mózes V. 6—7—11—19. szavaival) kétszer ismétlődik meg a kötelező parancsolat: **tanítsd gyermekeidet!** Tehát a tanítás zsidó vallásos kötelesség s megállapíthatjuk, hogy a történet tanúsága szerint a zsidóság rendelte el először a kötelező tanítást. Az atyák bölcs mondása szerint az ötéves gyermeket már olvasásra tanítják. Józsuában Gamala, a jeruzsálemi templom utolsó főpapijának egyike, időszámításunk 63—64-ik évében elrendeli, hogy minden helységben népiszkola állítandó fel, hová 6—7 éves gyermekeket kell küldeni. Midőn Vespasianus, római hadvezér, Jeruzsálemet ostrom alá fogta és Rabbi Jóchanán

ben Zákáj, kora zsidóságának szellemi vezére, mindenkit megelőzve, megjelenti neki, hogy ő lesz a római császár, Vaspasian örömeiben megkérdi a rabbit, hogy mit kíván tőle. Rabbi Jóchanán ben Zákáj nem kéri az ostrom megszüntetését, nem kér kincseket, birtokot, kitüntetés, csupán azt kéri: engedje meg neki a császár, hogy Jábneben, egy jelentéktelen városkában a Földközi tenger mellett, nem messze Jeruzsálemtől, **iskolát alapíthasson.** A csodálkozó rómaiak mosolyogtak a jámbor rabbin, de Rabbi Jóchanán ben Zákáj a zsidóságot mentette meg vele.

A zsidóság a tanulás és tanítás kötelességét, mint szent parancsolatot, mind a mai napig megtartotta; az „am hoorec” a tanulatlan és tudatlan, mindig megvetett és utolsó volt közte, úgy, hogy az ó- és középkorban, amidőn császárok és királyok sem tudták leírni a nevüket, a zsidók között csak elvétve akadt analfabéta; hiszen ima és szentírás olvasás nélkül nem gyakorolhatta kellőképp vallását! A középkori lovagias arabok ezért bámulatraméltó elfogulatlansággal az „**írás népének**” nevezték a zsidókat: a legnagyobb kitüntetés, amelyet egy nép a másíknak valaha adott.

De hol voltak az iskolák, a tanítóképzők, az egyetemek, hiszen mindezekről nem olvastunk, nem tanultunk semmit a történeti könyvekben? Kik voltak a tanítók, a mesterek? Diszes épületek, igaz, nem emelt, nem emelhetett a zsidóság a tanítás, a tudomány terjesztésére: a **papírosképzés** nem zsidó találmány, de a zsidó gyermek a szoltár szavaival elmondhatta „fölkeltöm a hajnalt”, mert a régi időkben és még sokan vannak ma is, akik valamikor régen már hajnalhasadás-kor ott ültek a tanító körül az egyszerű, sokszor szűk szobában és tanultak; a fel-

Minden tankönyvet

megkap azonnal

Minden iskolaszert

betétkönyvvel előnyösen vásárolhat

LEPAGE-nál Cluj

nőtt ifjakat pedig gyakran az éjjél is ott találta a mester előadására figyelve.

Az első tanítója a zsidó gyermeknek régi időkben rendszeren az atya volt. A Talmudban azt olvassuk: Mikor a gyermek beszélni kezd, az atya Tórára (bibliára) és a „Sómá”-ra (egyistenvallomásra) tanítja. A középkorban sok helyt — a régi időkre hivatkozva — az az érdekes szokás volt elterjedve, hogy midőn a zsidó gyermeket először vitték iskolába, mézeskalácsot, édességeket és gyümölcsöt adtak neki, hogy megkedveltesék vele a tanulást és az iskolát. A rokonokat és brátokat pedig ünnepi lakomára hívták meg abból az örömdetes alkalomból, hogy a gyermek megkezdte az iskolai tanulást. A tulajdonképpen tanító tanár, tudós azonban egy személyben a rabbi volt, akinek legfőbb munkája a tanulás és tanítás volt, akinek neve is tanítót jelent és a zsidóság Mózesnek, a legnagyobb fiának sem tudott nagyobb nevet adni, mint „Móse rabbénu”, Mózes a mi tanítónk. Ma is rabbi (tanító) névvel tiszteli meg vallásos vezetőit.

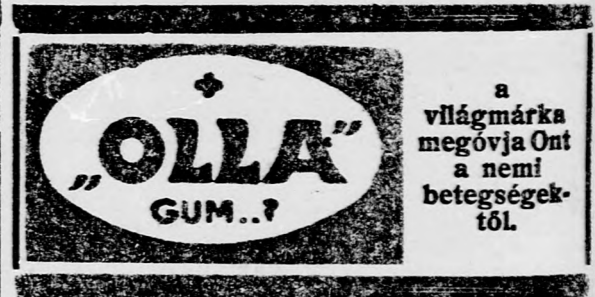
A zsidóságnak, mint annyi más egyében, a tanításban, tanulásban is meg volt a maga külön egyéni útja, célkitűzése, amely sokszor még a kényszerűség és az adottság szabályozott és irányított, de áldozatkészségét az iskoláért, a tanügyért az idők változatosságában is változatlanul megőrizte. Ma is áll az, amit Rabbi Simon ben Jóháj a II. században megállapított: Ha városokat, kulturákat látsz elpusztulva, tudd meg, ott nem becsülték meg a tanítókat és tudókat.

Midőn Jeruzsálem elpusztulása után a zsidóság a lét és nemlét mesgyéjén ingadozott, Izráel bölcsői feltették a kérdést, mi fontosabb: az elmélet, vagy a gyakorlat; a tanulás, vagy a tett s hosszas vita után határozattá emelték, hogy a **tanulás fontosabb a tettnél, mert a tanulás irányítja a tetteket, a tudomány vezérli az emberiséget, az iskola alakítja át a társadalmat és váltja meg a vergődő világot az igazság felismerése, terjesztése és érvényre juttatása által.**

Vigyázzunk iskoláinkra!

Pályázat

Násáudi orth. izr. hitk. keres három ortodox rabbitól elismert **אורייתא** fiatal metsző kerestetik. Javadalmazás megegyezés szerint. Utiköltség csak meghívottnak térítetik meg.

Olcsó népszerű regények:

Dr. Hamburg: Achad Haam . . . 25 L
Gratz: A zsidók egyetemes története, diszkötés, alig használt . . . 3000 L
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kultúra . . . 50 L
Kiss József: Jokli . . . 30 L
Léwínsohn: Örök sziget . . . 272 L
Ugyanez kötve 372 L
Pinskes: Autoemancipáció . . . 20 L
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. 46 L
Zangwill: Úvegésziszló . . . 35 L
Szabó Imre: Új Balkán . . . 120 L
Szabó Imre: Utolsó máglya . . . 120 L
Weltsch: A zsidókérdés a modern eszmearamlatok tükrében . . . 40 L
Böhm: A cionista mozgalom . . . 120 L
Barchokba: A zsidó ifjuság könyve diszkötés . . . 70 L
Goldschmidt: Egy zsidósors . . . 160 L

Kapható:

az Uj Kelet könyvostályában

A próféta gyermek

Wémond Fleg megrázó zsidó regény! Ára 100 lej és portó
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSTÁLYÁBAN

Helyr

Cluj-Kolozs

Uj Kelet tudós háboruság után pontra jutott a dás. Ismeretes, périumváltozás dox nagy hitköport, amely szervezkedni keval harcolt azért község is illeté által is elisme nagyhitközség t elkövetett, hog mert a külön s tése súlyos vanolna a hitközsé rancia miatt. Az ismeretesek ennl harcnak eg éveken keresztül zsidóság nyugalm san megrendítet anyagi helyzetét

Három év óta dox hitközség nens válságban ség követte a sem tudott urr nehész

A szefárd-kérdé miatt nem lehet a hitközség budg adósságok egyre

a hitközség tar 10 millió lejt, a matai is elvise le

Nyílt titok Kolozs dox hitközség kö szélén áll.

Néhány hónap muel lemondott elnöki tisztjéről é ges vezetést Biro át. Biro Andor r agilitással fogott h te emberfelettlenek és első feladatának get vessen a s amely eddig mino utjában állott. Az héttel ezelőt dr. S Marton Ernő ujab tek a szefárdokkal re nézve. Ezek a t

A ma egyik leg sére ad

Az ifjus prob

Dr. Tótisz Béla kör

Főbb fejezetei: A mézeset. A bold Amikor a gyermek féle érettség. A haz érkezett szerelem. kétféle felelőség. U hoanalizis és szerel A szerelem szabads többnejűség. Itél a vagy ártatlan? Kit kiismeret házasság A „kényes kérdés”.

Mindkét nemhez ta kon kívül a szülők okvetlen olvassák e méltó külső köntösb vet.

UJ KELET köny

Kérem részemre pos küldeni: Dr. Tótisz problémái könyvet, lej utánvétell.

pontos cím

Helyreállt a béke a kolozsvári ortodox hitközség és a szefárdok között

Nagy szanalási program végrehajtására készül az ortodox hitközség

Cluj-Kolozsvár, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Közel hat éves háborúság után tegnap végre nyugvópontra jutott a kolozsvári szefárd kérdés. Ismeretes, hogy közvetlenül az impériumváltozás után a kolozsvári ortodox nagy hitközségből kivált egy csoport, amely szefárd hitközség néven szervezkedni kezdett és szívós energiával harcolt azért, hogy mint önálló hitközség az illetékes kormányhatóságok által is elismeressék. Az ortodox nagyhitközség természetesen mindent elkövetett, hogy ezt megakadályozza, mert a külön szefárd hitközség létesítése súlyos anyagi károkat okozott volna a hitközségnek a gabella-konkurrenciá miatt. Az Uj Kelet olvasói előtt ismeretesek ennek a sokszor kiméletlen harcnak egyes fázisai, amelyek éveken keresztül aláásták a kolozsvári zsidóság nyugalmát, de ezenkívül súlyosan megrendítették a nagy hitközség anyagi helyzetét is.

szerencsével folytak, míg végre a múlt héten teljes eredményre vezettek.

A megállapodás értelmében a gabellaszedés joga egyedül az ortodox nagyhitközséget illeti.

és a szefárdok a nagyhitközség Berde Mózes uccai telkén teljesen különálló háromfi vágóhidat kapnak.

A szefárd hitközség gabella-megváltás címén havi 36 ezer lejcs pauszál-összeget kap az ortodox nagyhitközségtől.

Az ortodox hitközség vasárnap délelőtt tartott képviselőtestületi ülésén került tárgyalásra az ilyenformán létrejött megállapodás szövege. A gyűlés szónokai mindenekelőtt kihangsúlyozták Glasner Akiba nagy érdemeit, aki éveken keresztül valóságos önfeláldozással harcolt a hitközség veszélyben levő jogaiért, amelyeket sikerült is neki teljes épségükben meg

őrizni. A meleg elismerés szavaival adóztak a szónokok Biró Andor alelnöknek, aki bámulatos energiával végre nyugvópontra juttatta ezt a súlyos kérdést.

Biró Andor referátuma után a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és approbálta az elnökség által megkötött megállapodást, amely ilyenformán a mai nappal már érvénybe is lép. A szefárdokkal kötött szerződés időtartama öt év. A képviselőtestület elismerését és köszönetét fejezte ki dr. Sebestyén Józsefnek, dr. Fischer Tivadarnak és dr. Marton Ernőnek, akik a szefárd-kérdés megoldása körül értékes szolgálatakat tettek a hitközségnek.

Biró Andor ezután előterjesztette a szanalási programot, amelynek értelmében a hitközség pénzügyei csak akkor lesznek rendbehozhatók, hogyha a hitközség hitelezői, különösképpen a bankok megértést tanúsítanak a hitközség válságos helyzetében és lehetővé fogják tenni a nyugodt gazdálkodást. Ebben az esetben a hitközség minden garanciát meg tud

Gondos szülő,

már egészen kis gyermekeit is tornáztatja

Pap Vera mozgásművészeti iskolájában,

hogy egészségesen és szépen fejlődjenek. Kurzusok és magánórák felnőttek részére

Calea Regele Ferdinand 59.

adni arra, hogy a befolyó jövedelmekből elsősorban a hitközség hitelezői nyervek kielégítést a megállapítandó törlesztési tervet értelmében. Ennek biztosítása végett a képviselőtestület rendkívül szigorú szankciókat mondott ki, egy hitközségi tisztviselő, mint a hitközségi tagokkal szemben.

Hinnünk kell hogy a nagy elánal megindult szanalási munka valóban sikerrel fog járni s egy hitközség hitelezői, mint a hitközség tagjai pillanatra sem fognak megelégedezni arról, hogy Erdély egyik legnagyobb multu és legtekintélyesebb zsidó hitközségéről van szó, amelyek sorsa az ő kezükben van letéve.

Az európai gazdasági katasztrófa harmadik „szenzációja“:

Megingott a Kreuger-tröszt is

A szombati zürichi tőzsdén értékük 25 százalékát veszítették el a Kreuger-részvények

Genf, augusztus 31. Ama szomorú világszenzációk közé, melyeknek kiemelkedő jelenségei az angol font megin-

? TABU

gása, az amerikai gazdasági élet teljes megrendülése, most egy harmadik, bennünket is közelről érdeklő szenzáció sorakozik. Ez a szenzáció nem kevesebbet ad a világ tudtára, mint azt, hogy az angol fonttal egyidőben megingott a modern kapitalista koncentrációk leghatalmasabbika, a Kreuger-tröszt, amely bankár, iparos és kereskedő egyszerre és az American Telephone and Telegraph Company mellett a modern kapitalizmus legtekintélyesebb megszerzett alakulata. A Kreu-

ger-konzern részvényei és kölcsönkötvényei a világ legjobban fundált papírjai közé tartoztak s ezek a papírok, elsősorban a Kreuger-részvények, a szombati zürichi tőzsdén értéküknek 25 százalékát veszítették el, árfolyamuk 407-ről 300-ra esett vissza és 317-el zárult. És ami a legmegdöbbentőbb, svéd kezek dobták nagy tételekben a Kreuger-

? TABU

részvényeket a nemzetközi piacra, amiből azt a következtetést kell levonni, hogy Svédországban is szkeptikusan ítélik meg a tröszt helyzetét, más szóval, kételkednek abban, hogy a Kreuger-vállalatok adóssai, a különböző európai és amerikai államok, kötelezett-

ségeiket a tröszttel szemben teljesíteni tudják.

A Kreuger-tröszt váratlan megingása a romániai közvéleményt már csak azért is közelről érdekli, mert tudvalevőleg a gyufamonopóliumot Romániában Kreuger vásárolta meg annak idején a Maniu-kormánytól egy nagyobb kölcsön fejében s Kreuger volt az, aki a gyufa árát horribilesen megdrágította.

Ez a „harmadik“ szenzációja a borzalmas európai válságnak egyébként csak tényekkel támasztja alá Brüning kancellárnak a napokban tett ama jós-

? TABU

latát, hogy „Európa katasztrófális tél előtt áll.“

Kétmilliárd lej kell a szeszmonopólium bevezetéséhez

Sem az állam, sem a belföldi tőke nem tudja felhozni a monopól-törvény alkalmazásához szükséges összeget. A külföldi tőke részvétele viszont nehézségbe ütközik — írja az Universul

Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti sajtó hosszabb cikkeiben foglalkozik a szeszmonopólium tervezetével, amelyet különböző oldalról igyekeznek megvilágítani. Így egyes lapok szerint a kormány által közzétett tervezet egyes intézkedései alkotmányellenesek. Így például nem lehet a szeszgyárosokat termelésre kényszeríteni, csak abban az esetben, ha a törvény kimondja a gyáraknak nemzeti érdekből és nemzeti célokra történt kisajátítását. Más lapok viszont rámutatnak arra, hogy a szeszmonopól megvalósítása nemcsak súlyos adminisztratív, hanem igen komoly pénzügyi nehézségekre is ütközik. Ez év tavaszán a nemzeti parasztpárti kormány meghívására több külföldi pénzember jött az országba, hogy a szeszmonopól koncesszionálásának kérdését tanulmányozzák. Nem egy pénzeszoport képviselője mutatkozott hajlandónak arra, hogy a szeszmonopól adminisztrálását átvegye.

Megváltozott a helyzet

Azóta azonban nagy változások történtek egy a kül- mint a belpolitikai helyzet-

ben — írja az Universul. — Spanyol és portugál forradalmak, a németországi krach, Anglia súlyos nehézségei és az a furcsa tény, hogy három amerikai állam fizetéseképtelenségét jelentett be — mindezek a külföldi megrázkódtatások kihatással voltak a román piacra is. Eppen ezért a monopóltörvény alkalmazása távolról sem lesz olyan egyszerű és oly rövid időn belül megoldható kérdés. A monopól kiaknázása a törvény szerint háromféle módon történhetik:

1. Az állam közvetlenül adminisztrálna a monopólt.
2. Az állam külföldi tőke közreműködésével adminisztrálja a monopólt.
3. Koncesszió.

Felhívás a keringőre

Az idevonatkozó 146. szakasz nyilvánvalóan meghívást jelent a külföldi tőke számára, hogy vegyen részt a koncessziót bérlo vállalat pénzügyi eszközeinek előteremtésében. Az államnak ugyanis nincs pénze a monopól beszerzésére s a tapasztalatok szerint nem is mondható kereskedelmi téren a legkiválóbb gazdálkodó-

nak. Nyilvánvaló, hogy a magániniciatíva komolyabb eredményeket tudna ezen a téren elérni. Szakértők számításai szerint a monopól bevezetése minimálisan 2 milliárd lejbe kerülne. Körülbelül ennyit emésztenek fel a beszerzéssel, a berendezéssel és a gyárak visszavásárlásával járó költségek. Az állam nemcsak, hogy nem rendelkezik a szükséges 2 milliárddal, de valószínűleg ákóntót fog kérni a koncesszió bérlőtől a monopól alkalmazásából várható jövedelemre. Romániában a magántőke sem rendelkezik a szükséges összeggel. Maradna tehát utolsó mentővarként: a külföldi tőke. A fentebb említett okok miatt azonban a külföldi tőke részvétele nem látszik egyszerű kérdésnek. Ezért előrelátható — fejezi be cikkét az Universul — hogy a monopól bevezetése jó időt fog igénybe venni.

— AKINEK GYEREKE VAN, annak a szeptember gondokat jelent. El kell látni a gyermekeket könyvekkel, iskolaszerekkel. Kevés költséggel okosan, praktikusán, betétkönyvre vásárolni Lepage-nál Cluj lehet.

Három év óta a kolozsvári ortodox hitközség ugyszólván permanens válságban volt, egyik vezetője követte a másikat, de senki sem tudott urrú lenni a gazdasági nehézségek felett.

A szefárd-kérdés rendezetlen volta miatt nem lehetett egyensúlyba tartani a hitközség budgetjét. Közben pedig az adósságok egyre nőttek, úgy, hogy

a hitközség tartozásai megközelítik 10 millió lejt, amelynek már a kamatai is elviselhetetlen terhet jelentenek.

Nyílt titok Kolozsváron, hogy az ortodox hitközség követlen anyagi csőd szélén áll.

Néhány hónappal ezelőtt Adler Sámuel lemondott a hitközségnél viselt elnöki tisztéről és a hitközség tényleges vezetését Biró Andor alelnök vette át. Biró Andor nagy lelkesedéssel és agilitással fogott hozzá a szanalási szinten emberfeletti látszó munkájához és első feladatának tekintette, hogy véget vessen a szefárdháborúságnak, amely eddig minden kibontakozásnak utjában állott. Az ő felkérésére néhány héttel ezelőtt dr. Sebestyén József és dr. Marton Ernő újabb tárgyalásokat kezdtek a szefárdokkal a békés megegyezésre nézve. Ezek a tárgyalások váltakozó

A ma egyik legfontosabb kérdésre ad választ

Az Ifjúság nemi problémái

Dr. Tótsz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetet. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A nazug kísértet. A megérkezett szerelm. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Ujra szerelm. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyenjúság és többnejűség. Itél a társadalom. Szüze vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindeket nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső kontémben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvsztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tótsz: Az ifjúság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

.....név

pontos cím .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÁBRAHÁM GYERMEKEI

(4) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

Hopkins nem akarta belátni, hogy ha Schiff ugy akarja, szegény emberré silányíthatja. Mindazonáltal Schiff tekintélyben nagyot nőtt előtte, amiként az a fajta is, amely olyan koponyákat tudott kitermelni, mint amilyen Schiff és Garfunkel. Ehhez azonban egy kis félelem is járult és azzal a sokatmondó célzással, amit keresztények gyakran alkalmaznak, ezeket mondotta:

„Ti zsidók itt Amerikában jól megtelepedtetek, nem úgy, mint más országokban, például Oroszországban, ahol üldöznek benneteket. Nektek hálásnak kell lennetek Amerikával szemben, amely „chanceot” adott nektek. Hidd el, Amerika a ti számotokra allright.

„I am sure” — nyugodt vagyok, mondotta Garfunkel, Amerika az én hazám. Olyan ország, amelyben hogyha „chanceod” van, akkor mindent elérhetsz. Minden polgár elnöke lehet az Egyesült Államoknak. Csak tehetség kell hozzá, azonfelül fontos, hogy egy kis „chance”-a is legyen az embernek.

Ez már nem tetszett Hopkinsnak. „En azt hiszem — mondotta —, az Unió elnöke csakis keresztény lehet!”

„Nem, ilyen törvény nincs, minden polgár, még ha zsidó is, elnöke lehet az Egyesült Államoknak. Várj egy pillanatra — azt hiszem már volt is zsidó elnöke az Uniónak, Rebeka! — kiáltott Garfunkel tizenkétéves leánykaja felé, aki az ablaknál állott és kinézett az utcára. Hogy is hívták az Egyesült Államoknak azt az elnökét, aki zsidó volt? Ha nem tévedek, Lincoln volt. Ugy van Rebeka?”

„Nem papa, Lincoln keresztény volt” — felelte a leányka.

Hopkins fölényesen nevetett és hasa büszke domborulatokban ringott.

Am Garfunkel könnyen nem engedett: „Nem! Hogy is hívták azt az embert, aki Amerikát felfedezte? Igen, igen Kolumbus! Kolumbus zsidó volt! Zsidó fedezte fel Amerikát” — mondotta Garfunkel diadalmasan.

Am Hopkins nem engedte kisajátítani Kolumbuszt.

„Nem — jelentette ki kissé bosszusan —, Kolumbus bizonyára ir származású volt. György angol király adott neki hajókat, személyzetet és pénzt, hogy utazzon át az óceánon és fedezze fel Amerikát. Kolumbus irisanzz volt. Akarsz fogadni?”

„Kolumbus zsidó volt, Rebeka? — kiáltott Garfunkel kicsi leánya felé. „Was not Kalumbus a jew?”

A kis leány félt újból ellenkezni apjának és félénken felelt:

„Nem tudom, apa, a tanítónő azt mondotta, hogy Kolumbus olasz volt.”

Ezzel azonban egyik sem volt megelégedve. Se Hopkins, sem Garfunkel nem tudott megbarátkozni a gondolattal, hogy Kolumbus talián legyen és mind a ketten ráförmedtek a szegény Rebekára:

„Micsoda örültségeket beszélsz! Egy olasz?! A te tanítónő, ugylátszik, semmit sem tud! Kolumbus nem volt talián” — állapították meg egyhanguan mindketten.

„Teletömik a szegény gyermekek fejét mindenféle badarságokkal! — panaszkodott Garfunkel. Csupa képtelenségeket beszélnek a gyermekek fejébe. Kolumbusról azt mondják, hogy olasz!”

„Ez nem más, mint politika! — tette hozzá rövid gondolkodás után. Egyszerűen „chanceot” akarnak adni a szegény olaszoknak, ez minden.”

„Igazad van” — helyeselt Hopkins. „You are right!”

II.

Minthogy Garfunkel a ház eladási tranzakciójával megnyerte Hopkins bizalmát, a zsidó egy lépéssel tovább merészkedett. A legmélyebb titoktartás ígérete mellett el-

árulta neki, hogy egy kitünően értesült börze-ember — „ai big fellow” — nagyszerű tippet adott neki. Vásárolni kell „Golden West”-részvényeket. Minél több pénzt fektetnek belé, annál többet lehet rajtuk keresni. Hopkins a börze iránt szent félelmet érzett és reszkett minden spekulációtól, — azonban Garfunkel tippje egyszer már bevált és a munkanélküli haszonra való kilátás a péket nem hagyta nyugton. Egyszer majd — gondolta — pénzt fog keresni, anélkül, hogy kenyeret sütné. Ez a gondolat arra ösztökölte, hogy megegyeszen kockázatot vállaljon.

„Ide hallgass, Hopkins — szól Garfunkel — legjobb befektetés a börze. Nézd csak: azok a „big fellows” nem sütnék zsemlyét, kényelmesen ülnek házaikban, csak a pénzük mozog, ez dolgozik helyettük. Láthatatlanul és zajtalanul. A pénz magától mozog és ismét pénzt hoz. A pénz úgyi világ alapvető törvénye ez. Neked magadnak nem kell dolgoznod, nem kell semmit sem hozzáténned, a pénzt egyszerűen elküldöd a piacra, aztán megint hoz magától újabb pénzeket. Ez ennek az útja.”

Hopkins ugyan éppen eléggé félt az uttól, amelyen a pénz újabb pénzt hoz, de miután már voltak tapasztalatai, ez eldöntötte állásfoglalását. Félelemmel és reszkett szívvel ismét kiállított egy csekket és feszült érdeklődéssel várta a sütődéjében, vajjon pénze fog-e újabb pénzeket hozni.

Néhány nappal később Garfunkel lélekzakadva jött Hopkins sütődéjébe és nagy örömmel újságolta:

„A „Golden West” erősen emelkedik!” Hopkins nem értette, mit jelentenek ezek a szavak.

„Drága lelkem, gazdagabb vagy husz százalékkal! Husz százalékkal lettél gazdagabb. Ennyivel többet hozott a pénzed, mint amennyit bele fektettél a papírokba.”

„Ez lehetetlen!” — kiáltott csodálkozva Hopkins.

Azonban amikor Garfunkel elvezette a bankba és itt az értékpapírokért, amiket vásárolt, husz százalékkal többet kapott, mint amennyit adott értük, olyan hálás volt Garfunkel iránt, hogy kicipelte a „saloon” és arra kényszerítette, hogy két „Irish Star”-t igyon egymás után. Azután egy szivart dugott a szájába, egy másikat a zsebébe, egy harmadikat a kezébe és nagy arcával és hatalmas hasával boldogan rámosolygott:

„Valamit mondok neked Garfunkel — igazad van, az Egyesült Államok elnökének igazsága szerint zsidónak kéne lennie!”

Közben olyan erőset ütött az asztalra, hogy az üvegek táncoltak. „Ti, zsidók a világ legbölcsebb emberei vagytok, elismerem, kell, hogy elismerjem.”

Garfunkel szerényen elhárította magától a dicséretet:

„Amerika szabad ország és mindenkinek van „chance”-a benne! És ha a nagy ágyuk, mint amilyen egy Rockefeller, egy Morgan, vagy egy Schiff, — fantáziája figyulladt — milliókat keresnek a tőzsdén, vajjon mi, szegény fickók miért ne szerezünk százakat, vagy ezreket? A tőzsdére mindenkinek szabad belépése van... Amerika szabad ország — igazad van, vagy sem?”

„Igazad van, teljességgel igazad” — mondotta Hopkins kissé itatson, megismogatta hatalmas kezével husos, puha orrát, amely ugy engedett ujjainak, mint egy darab tészta és két nagy gyermekszemeivel szeretetteljesen nézett Garfunkelre:

I like you Garfunkel”, nem tudom miért, de igazán szeretlek Garfunkel — kezdte és közben a csekk után nyult, amelyet a bankban „Golden West” részvényeiért kapott. „Ti zsidók okos nép vagy-

tok, szeretem az okos embereket. „Halló, két „Irish Star”-t és még egyet magadnak! — kiáltott a pincérhez — és egy pár szivart. A legközelebbi választáson csakis zsidóra fogok szavazni” — lelkesedett, közben Garfunkelnek újra egy szivart adott a kezébe, egyet pedig beletett a zsebébe. „Elmegyek kerülemem „leaderjéhez” és azt fogom mondani neki: Murphy, egy zsidót jelölj a parlamentbe, egy zsidót a bírói székbe, egy zsidót kormányzóknak. Minden hivatalba egy zsidót! A parlamentbe pedig jelöld barátomat, Garfunkelt. Mert először szeretem a zsidókat, másodsor... igenis, másodsor a zsidók egy pompás nép, a clever people. Rád szavazok, ha zsidót jelölsz... de ha nem teszed, akkor nem szavazok rád,

Murphy! Igazad van, Garfunkel, az Egyesült Államok elnökének zsidónak kéne lennie. És még valamit... tudod, igazad van... zsidó tudott olyan szabad és jó országot fölfedezni, mint amilyen Amerika, amely mindenkinek „chance”-ot ad; a gazdag fiúnak épügy, mint a szegénynek!” Hopkins közben egyre szeretettel nézett vízkék szemével partnerére és a csekkje után nyult. „Hé, még egy Irish Start!” — kiáltott. „Amerika üdvére, for my free country... Szeretlek, Amerika I love you!” És Hopkins, Garfunkel és a saloon pincére föllógtak és Amerika üdvére koccináltak, amely mindenkinek „chance”-ot ad. (Folytatjuk)

SPORT

Győzött a román válogatott Litvániában Az Újpest súlyos vereséget szenvedett Kolozsváron

A magyarok nyerték meg a párizsi uszó- és vízpoló bajnokságokat. Vasárnapi sporteredmények

Cluj-Kolozsvár, augusztus 31. (Az Új Kelet tudósítójától.) Az Újpest Temesváron a Ripensiatól szenvedett el 2:0 arányban vereséget, most a kolozsvári Univerzitatea 5:4 (3:3) arányban megérdemelt győzelemmel tépte meg másodsor a magyar bajnokcsapat nimbuszát. Az erdélyi futballsportra mindennél hizelgőbb ez a két eredmény.

Végeredményben az Újpest lélek nélküli és primadonna játéka miatt vesztette el a játékot az Univerzitatea lelkes, szorgalmas, győzelemre törő elánjával szemben. A mérkőzés végig izgalmas, sőt idegölőn érdekes volt, mint minden mérkőzés, amelyen kilenc gól esik.

A játék

Csapatok: Újpest. Huber, Dudás—Fogl III., Borsányi—Volentik—Szalay, Ströck, —Auer—Steiner—Spitz (Schneider)—P. Szabó.

Univerzitatea. Micu, Bulzan—Chifor, (Kriehoffer), Dehelean—Dobosan, Ghilezan, (Stefanescu), Bindea—Abrudan—Chioriu—Surlasiu—Tabac.

Az Újpest az első percekben szebbnél szebb akciókkal kísérletezik, de csatársora elbizakodottan dekázik és különösen belső triója nem mutat sokat. Auer egyéni kísérleteit balszerencse kíséri. Spitz gyenge, Steiner pedig nem tudja összefogni a csatársor két szárnyát. A pár perces fölényt nem aknázza ki, ezalatt az U is erőre kap és néhány vehemens támadással teremt meleg helyzetet az Újpest kapuja előtt. A 8-ik percben a Borsányi hencéért megiltelt szabadrugást Ghilezan rugja, a labda Surlasiuhoz kerül, aki váratlanul lapos gölt lö a balsarokba (1:0).

A gól láthatólag meglepi az Újpestet, mely ettől kezdve fokozódó idegességgel játszik és gyakran reklamál.

A csapat erősen támad, néhány szép akciót látunk. A 20-ik percben a 16-osról szabadrugás az U ellen, amit Auer laposn lö, a labda a játékosoktól pattan vissza és Steiner gyönyörű felsősaroklövessel továbbítja a hálóba 1:1). Hatalmas iramu játék indul ezután, Auer néhány bombája célt téveszt, majd ismét az Univerzitatea a gólszerzés sora. Deheleanu hosszú passzából kavarodás keletkezik a Huber által gyengén védett újpesti kapu előtt és az összefutásból Abrudan hálóba kotorja a labdát. (2:1). Huber a gólbán súlyosan benne van! A játék továbbra is erélyes, egyenlő iramu küzdelemben folyik, Auer üres kapu felé lött labdája kelt nagyobb szenzációt, majd P. Szabó lapos, éles labdája hálóba jut. (2:2). Egy percre rá Spitz—Steiner—Avar gyönyörű háromszög játékkal jut le az ötös és Steiner helyezte, lapos lövése hálót ér (3:2). Az U nem csügged, támadásai erősebbek és szebbek is, mint az Újpesté. Két perccel a félidő befejezése előtt újabb szabadrugás az Újpest ellen Foglnek nagyon is nyilvánvaló faultjéért. A szabadrugást Dobosan lövi, kavarodás a kapu előtt, amelyből most Surlasiu egyenlít, ugyancsak Huber súlyos hibájából.

Potyagólok a második félidőben

A második félidő Újpest támadásaival indul, a 4-ik percben Auer mellé lö. A

6-ik percben Szalay lövése Micu hasa alatt ér hálót! (4:3). A lamentálások a vezetőgól ellenére is folynak, ami idegesíti Ciurelt és nem fujja le Dobosan esunya faultját, aki kézzel állítja meg támadásközben Auer. A hibát mindenki látja, a játék egy pillanatra megáll, ez alatt az Univerzitatea halvesora elcsipi a labdát, mely a következő másodpercben már az Újpest előtt táncol. Dudás faultolja Tabacot, Ciurel most már lát és 11-est íté, amiből az Univerzitatea Krishoffer góljával egyenlít. Az Újpest le akar vonulni, közben P. Szabó felesel ezért kiállítják. A meccs eldurvul és a közönség egyrésze már el is megy. A győzelem körül is vihar támad: a 34-ik percben Surlasiu hatalmas bombát ereszt meg, a labda felsőlécceről vágódik le és onnan a mezőnybe. Ciurel gölt lát és gölt íté. A meccs további részében már nem láttunk futballt, csak kapkodást.

Az U csapatát a teljes elismerés illeti meg, minden tagja egyforma lelkeséggel küzdött. Az Újpestből Borsányi, P. Szabó, Spitz, Szalay, Dudás, Auer és Huber gyenge kapus, Fogl III. már nem jó. Valintik már szürke hal.

Románia—Litvánia 4:2 (2:2)

Kovno, augusztus 31. A román válogatott a lengyel-litván határzár miatt hosszú utazás után kerülő uton jutott el Kovnába, ahol megmérkőzött a hatalmas területű és rendkívül durva litvánok csapatával. A román válogatott főleg masszív védelmének remek játékaival megnyerte a nehéz küzdelmet Bodola (3) és Sepi góljá révén. Különösen a védelem állott hivatása magaslatán. Az első félidőben Szatmarit csunyan összerugdosták és a második félidőben Zauber állott be helyette. Az eldöntetlen félidő után Bodola az utolsó tíz percben két szép góljával állította be a végeredményt.

Arad. Aradon ünnepi külsőségek között zajlott le a Hakoah tizéves jubileuma. A jubileumon a nagyváradi Törökvs. a Makkabi és az AAC vettek részt. Az első mérkőzés az AAC és a Törökvs között 1:1 arányban eldöntetlenül végződött és eldöntetlen maradt (0:0) arányban a Hakoah—Makkabi küzdelem is. Az ünnepély ismertetésére még visszatérünk.

A magyarok megnyerték a Smith Jeremiás Kupát és a európai vízpoló tornát

Párizs, augusztus 31. A Smith Jeremiás serleget a pontversenyben legmagasabb számot elért Magyarország csapata nyerte 114 ponttal a 92 és fél pontot szerző nemzetországi válogatott uszók előtt. A 1500 m. gyorsúszásban Halasy lett Európa bajnok 20 perc 49 mp. idővel. Második lett az olasz Ferentin 20 perc 59.6 mp. idővel és harmadik a francia Taris 21 perc 13.8 mp. Az Európa bajnokságok befejezés napján a következő vízpolóeredmények voltak: Ausztria—Csehszlovákia 3:2 (1:1). Németország—Svédország 4:2 (1:1). Franciaország—Belgium 4:2 (1:1).

Harmincezer nézőjük Berlinben spanyoloknak. Berlinből jelentik: Madrid válogatottja 4:2 (0:1) arányban győzött. Tennis Borussia Berlin ellen. Harmincezer néző.

HIR

UJ KELET az...
bánsági zsidó
Főszerkesztő: D...
Felelős szerkesztő:
Bukaresti s...
Hátszegi Ernő, s...
Közeink utányom...
megjelölésével

— Franciaország
ban van Moszkva
ik: Dejean gróf,
moszkvai nagykövete
helye felé. Az új na
dik az orosz főváros

— Két terrorista
nyárblokk egyik k...
jelentik: A keletgal...
köt két terrorista b...
viselő, a kormányblo...
s a képviselőt három...
olték. A tettesek ez...
rés tettük színhelyé...
kesség nagy izgalm...
kolt képviselőt hossz...
külügyminisztérium...
kisebbség s a lengy...
sokat fáradozott. A...
hogy a politikai gy...
vették el.

— Öt évre megho...
litván meg nem
Londonból jelentik
nem támadási sze...
hosszabbították.

— Nemzetközi
Budapest. Budap...
orvosok nemzetköz...
másodikától hetedik...
kongresszusát. 27...
Egysült Államokb...
tinából összesen tö...
orvas fog részt ven

— Gandhi kitün...
Anglia felé. Lond...
kiünő hangulatban
puthana hajón. Bes...
a gyermekekkel ját...
ajátossággal tölt...
csapasz deszkáin a

„City” k...
ma szeptember
Blue
Almay Pe
Song—Jazz—Ta
6 tagu két h
hangy

— Ford elbocsá...
sából csak harmin...
yorkból jelentik:
szeptember 8-án u...
Egves jelentések...
tott munkás közü...
munkába visszave

— Ausztriában
hölgy 11 ezer do...
Bécsből jelentik:
állampolgártól L...
ben ellopott feke...
ben 7000 dolláros...
500 dolár értékű...
értékű ékszert volt

— Az esztor...
törvénnyel fogl...
kongresszusán.
európai kisebbség...
ülésén az esztor...
törvénnyel fogl...
eszt nép és a n...
surlódásokat meg

— Székrekedé...
nál, álmatlanság...
nél igyunk regge...
természetes „F...
A belorvisi klin...
latok szerint a...
hashajtó milder...
egyesíti magába...
serüvíz gyögsz...
és fűszerüzletek

— Sipőcz Jen...
vezetését. Buda...
Jenő polgármest...
sen referátatot...
kedden átveszi
valószínűleg ny...
hajsza, melyet...
ellen saját párt...
zsidó származás

Autobusz menetrend

Csucsá—Bucium—Zilah között

INDUL:	6.10 perekor	7.05 perekor
Csucsáról reggel	6.10 perekor	7.05 perekor
Buciumból reggel	7.10 perekor	8.10 perekor
Zilahról délután	1.15 perekor	2.15 perekor
Buciumból délután	2.10 perekor	3.15 perekor

ÉRKEZIK:

Buciumba	Zilahra	Csucsára
6.10 perekor	7.05 perekor	8.10 perekor
7.10 perekor	8.10 perekor	9.10 perekor
1.15 perekor	2.15 perekor	3.15 perekor
2.10 perekor	3.15 perekor	4.15 perekor

Csucsán bevárja az összes hajnali vonatokat: Legjobb csatlakozás Zilahról Somleára. Csatlakozás Csucsán a dél-utáni vonatokhoz Cluj felé 3.35. Oradea felé 4.59-kor.

HIREK

UJ KELET az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Híveink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Franciaország új moszkvai követe utban van Moszkva felé. Párizsból jelentik: Dejean gróf, Franciaország új moszkvai nagykövete utban van állomás helyre felé. Az új nagykövet kedden érkezik az orosz fővárosba.

— Két terrorista lelőtte a lengyel kormányblokk egyik képviselőjét. Bécsből jelentik: A keletgalaciai Pruskovics fűzőn két terrorista behatolt Holupko képviselő, a kormányblokk tagjának lakásába a képviselőt három revolverlövésessel megölték. A tettesek ezután elmenekültek végzetes tettük színhelyéről. A politikai gyilkosság nagy izgalmat keltett. A meggyilkolt képviselő hosszabb ideig dolgozott a külügyminisztériumban is s az ukrán követségbe s a lengyel nemzet kibékítésén sokat fáradozott. A hatóságok azt hiszik, hogy a politikai gyilkosságot ukránok követték el.

— Öt évre meghosszabbították az orosz-litván meg nem támadási szerződést. Londonból jelentik: Az orosz-litván meg nem támadási szerződést öt évre meghosszabbították.

— Nemzetközi fogorvoskongresszus Budapesten. Budapestről jelentik: A fogorvosok nemzetközi egyesülete szeptember másodikától hetedikéig Budapesten tartja kongresszusát. 27 államból, köztük az Egyesült Államokból, Japánból és Argentínából összesen több mint hatszáz fogorvos fog részt venni a kongresszuson.

— Gandhi kitűnő hangulatban hajózik Anglia felé. Londonból jelentik: Gandhi kitűnő hangulatban tölti idejét a Radzputhna hajón. Beszélget a kapitánnyal s a gyermekekkel játszik. A nap egy részét ajátossággal tölti. Éjjel a fedélköz csapasz deszkáin alszik.

„City“ kávéházban
 ma szeptember 1-től a hírneves
Blue SWOM'S
 Almay Petyus and Zoli
 Song—Jazz—Tangó—Concert—Band
 6 tagu két harmonikás zenekar
 hangversenyez

— Ford elbocsátott hetvenezer munkásból csak harmincezeret vesz vissza. New-yorkból jelentik: A detroit-i Ford-művek szeptember 8-án újra felveszik a munkát. Egyes jelentések szerint 70 ezer elbocsátott munkás közül csak 30 ezret fognak munkába visszavenni.

— Ausztriában ellopták egy amerikai hölgy 11 ezer dollár értékű bőröndjét. Bécsből jelentik: Ray Mária amerikai állampolgártól Linzben, vagy Ischi fürdőben ellopták fekete utibőröndjét, amelyben 7000 dolláros hitellel, körülbelül 500 dollár értékű utascekk és 4000 dollár értékű ékszer volt.

— Az esztországi kulturautonómia-törvénnyel foglalkozott a kisebbségek kongresszusán. Genfből jelentik: Az európai kisebbségek kongresszusának mai ülésén az esztországi kulturautonómia-törvénnyel foglalkoztak, amely a többségi eszt nép és a német kisebbség között a surlódásokat megszüntette.

— Székrekedésnél, emésztési zavaroknál, álmatlanságnál, általános rosszullétnél igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet. A belorvosi klinikákon szerzett tapasztalatok szerint a Ferenc József viz ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Sipőcz Jenő ma átveszi hivatala vezetését. Budapestről jelentik: Sipőcz Jenő polgármester a városházán részletes referáltatt magának az ügyekről s kedden átveszi hivatala vezetését. Ezzel valószínűleg nyugvópontra érkezik az a hajza, melyet a budapesti polgármester ellen saját pártja indított, azért, mert az idő származású nőt vett el feleségül.

A Graf Zeppelin elhagyta a Kanári-szigetcsoportot

Berlin, augusztus 31. A Dél-Amerikába startolt Graf Zeppelin a Dél-német rádióhoz intézett szikratáviratban délután 3 óra 20 perckor közölte, hogy elhagyta Gibraltárt. A léghajó szép időben folytatta az utat Észak-Afrika felé s este tíz órakor a Kanári szigetcsoport közelében volt. A Graf Zeppelin a nyílt óceán felett is 120 km. óraátlaggal halad tovább déli irányban. Ujabb jelentés szerint éjjelkor a Graf Zeppelin elhagyta a Kanári szigetcsoportot.

A forgalmi- és jövedelmi adó újabb növelésével és népszövetségi kölcsönrel akarja szanálni a gazdasági életet az új magyar kormány

A tisztviselők fizetését 5—15 százalékkal csökkentették

Budapest, augusztus 31. A köztisztviselői fizetéseknek 15—12—10 százalékos csökkentéséről szóló rendelet elfogadása után szerdán délelőtt 10 órakor a forgalmi adó emeléséről dönt a 33-as országos bizottság. E rendelettervezet szövege még nem készült el, beavatott helyen azonban elintézték dolognak tartják, hogy a forgalmi adót 2 százalékról 3 százalékra emelik föl. A kormány további terve, hogy fölemeli — még erre a költségvetési évre — a jövedelmi adókat is, a tényleges viszonyoknak megfelelően újra állapítja meg és pótlólag megadóztatja a nagyobb jövedelmeket, az erre vonatkozó terveken

azonban még csak most dolgoznak a pénzügyminisztériumban. A kormány tagjai a hét elejétől kezdődően sorozatos minisztertanácsos tárgyalják le a forgalmi, valamint a többi adóemelésről szóló rendelettervezeteket, amelyek gyors egymásutánban kerülnek a most már állandó permanenciában maradó 33-as bizottság elé. Nemesak ellenzéki, hanem kormánypárti körökben is az a felfogás kerekedett fölül, hogy a küszöbönálló adóemelések semmi esetre sem jelenthetik a gazdasági és pénzügyi válság megoldását, mert ennek elengedhetetlen feltétele egy hosszulejárati, esetleg népszövetségi kölcsön fölvétele.

— Eljegyzés. Löbl Zulejkát Alba-Iuliáról eljegyezte Gertler Dezső Cluj.

— Két bécsi autó egymásnak rohant Baden mellett: két halott, hét súlyos sebesült. Bécsből jelentik: Vasárnap délután 5 órakor Baden közelében két magánautó teljes sebességgel egymásnak rohant és mind a kettő összetört. Az egyikben Cardillo Leonard bécsi kereskedő ült feleségével, leányával, három hónapos kisfiával és két háztartási alkalmazottal. A sofőr és a három hónapos kisfiu szörnyethalt, a kereskedő, a felesége és leánya életveszélyesen sebesült meg, a két háztartási alkalmazott szintén súlyos sebeket kapott. A másik autó két utasa, Sieger Adolf bécsi kereskedő és a felesége, szintén súlyosan megsebesültek. Ugyancsak végzetes kimenetelű szerencsétlenség történt vasárnap Treiskirchen és Guntramsdorf között, ahogy egy motorkerékpár és egy autó ütközött össze. A motorkerékpár két utasa, Landauer tettendorfi polgármester 26 éves fia és egy szolgáló olyan súlyosan megsebesültek, hogy kórházba szállítás közben meghaltak.

— Ritmus és hallásfejlesztés a gyermekkorban a legkönnyebb. Dalcroze, aki a legelső kapacitás ezen a téren, zenével összekötött táncszerű játékkal, hallásfejlesztő ritmikus mozgássorozatokkal és dirigálással éri el azt, hogy a gyermekeknek a zenetanulás nem okoz nehézséget. Ezt a kiváló módszert alkalmazza Pap Vera ritmikus tornatanárnő is gyermekkurzusain, ahol már 3 éves kis tanítványai is vannak.

— Aranyér ellen: Haemorsan! Olcsón kapható a gyógyszerárakban.

— Orvosi hír. Dr. Nass Endre fogorvos Dej, berlini tanulmányutja miatt szeptember 1-től október 1-ig nem rendel.

— Feleségére, szomszédaira és a rendőrökre lövöldözött, majd megölte magát egy részeg ember. Pécsből jelentik: A vasárnapra virradó éjszaka két órakor Hübler Mária, egy asztalossegéd felesége, lakása ablakából segítségért kiáltozott, mert mámorosan hazaérkezett ura pisztollyal fenyegetőzött. Befutott a szomszédokhoz, akik azután átmentek vele a lakásába, de Hübler már nem találták ott. Keresésére indultak s meg is találták a padláson. Hübler ekkor a feleségére és a mellette álló Turkowitz Lajos géplakatosra kétszer rálőtt. Turkowitz a karján könnyebb sebet kapott. Az előhívott rendőrök is két lövéssel fogadta Hübler, aki végül fejjelével súlyos sebet ejtett magán, ugy, hogy a nap folyamán belehalt sérülésébe.

— A cseh hadügyminiszter a népek megértéséről beszélt a frontarcosok prágai kongresszusán. Prágából jelentik: Vasárnap délelőtt kezdődött meg a volt frontarcosok (FIDAC) XII. kongresszusa, amelyen Belgiumból, az Észak-Amerikai Egyesült Államokból, Franciaországból, Angliából, Olaszországból, Lengyelországból, Portugáliából, Romániából, Jugoszláviából és Csehszlovákiából mintegy száznegyven delegátus vesz részt. A csehszlovák kormány nevében Viszkowszky honvédelmi miniszter beszélt; rámutatott a nehezen megszerzett béke fontartásának szükségességére s kifejezte azt a reményt, hogy az államok és a népek közt megszűnik minden keserűség és félreértés, ha az államok jóakarattal tanusítanak abban az irányban, hogy megértik és megsegítik egymást.

MEGNYILT
a Transylvania Butorgyár őszi nagy butorkiállítás
Kolozsváron
 a Strada Memorandului 1 szám alatt a Főtér sarkán, a Schultz virágüzlet felett az emeleten!
Nagy választék
 modern stílusos hálószobákban, edelőlkben, férfiszobákban, szalonokban, kombinált szobákban és irodai berendezésekben. Felhívjuk ugy a helybeli, mint a vidéki butorvásárlók figyelmét, hogy mielőtt butorszükségletét bárhol is megvásárolja, vagy megrendeli, tekintse meg a kiállításunkat ahol nemesak a mai új irányzatú és stílusos modellekről, hanem a mai fel-tűnően olcsó eredeti termelői árakról is tájékozódás szerezhet.
A termelőtől közvetlenül a vevőhöz. — Eladások a vevőközönségnek is eredeti angróárban történnek

NAPROL-NAPRA

A bécsi lapok megrázó felhívást intéznek a közönséghez egy éhező színész érdekében, akinek a nevét nem közlik. A lapok azt írják, hogy egy nemrég még nagyon népszerű bécsi színész a nélkülözésektől súlyosan megbetegedett. Nincs egy betevő falatja és attól lehet tartani, hogy éhen pusztul, ezért felszólítják Bécs közönségét, hogy az éhezőt mentse meg a pusztulástól.

A Dzumhurje című konstantinápolyi lap jelentése szerint Moszulban új vallás van alakulóban. A harzani sejk istenné proklamálta magát és profétává nevezte ki saját fiát. A működési körzetébe tartozó moséokra és minaretekre harangot tétetett, hogy ezek hívják a müzzinek helyett imára az igaz-hívőket. Az új vallás a házassági jogot is szabályozza és megengedi, hogy minden nő szabadszerlemben élhessen bármely férfivel, aki neki tetszik. Hír szerint ennek a vallásnak éppen ezért a nők körében van igen sok hívője.

Két nemzeti szocialista fiatalember összetűzése ügyében megindított nyomozás eredményeképpen a wuppertali rendőrség a Hitlerpártnak egy titkos kaszárnyájára bukkant. Egy óriási bérház teljesen kaszárnyaszerűen volt berendezve és nagy fegyverraktár is volt benne. A fegyverek között katonai pus-kákön kívül igen sok bombát és tört, valamint rengeteg municiót találtak. Harminc embert az ügyvel kapcsolatban letartóztattak, akiket rögtönítelő bíróság elé állítanak.

A bajorországi Fürth felett haladó utasrepülőgépen az utasok egyike öngyilkossági szándékból robbanást idézett elő. Az explózió szerencsére a mosdófülkében történt s nem ütötte át a fülke falát. A gép Fürthben leszállott s az öngyilkosjelöltet, aki utastársai életét veszélyeztette, átadták a rendőrségnek.

Az Egyesült Államok buzaaterület 1866-ban 15 millió 424 ezer acre volt 152 millió 700 ezer bushel terméssel. A mostani gazdasági évben 59 millió 153 ezer acre 850 millió 965 ezer bushelt termelt. A terület négyszeres, a termés ötszörös lett.

A cardingtoni templomban felavaták az R. 101. óriás-léghajó áldozatainak emléktábláját. Az ünnepséget gyászistentisztelet előzte meg. Az emléktábla alatt elhelyezték a porrá égett léghajó épen maradt lobogóját.

A születések számarányában némi emelkedés állott be. Az elmúlt évben 14 ezerrel a halálozások még felülmúlták a születések számát, míg ebben az évben már eddig százezerrel magasabb a születések száma a halálozásokénál.

A trieszti rádióállomás felavatása alkalmából lampionos körmenet vonult át a városon. A hegyet, amelyen az új állomás épült Monte Radio névre keresztelték át s ezt a nevet kapja a térképeken is.

Az újzélandi Wellingtonból jelentik, hogy 14 diákturista a 2798 m. magas Ruapehu megmászása közben hóviharba került s több napja nem adtak élet-jelt magukról. Valószínűnek tartják, hogy a fiatal emberek megfagytak.

Nellie Melba elhunyt ausztráliai énekesnő angliai vagyonát 200 ezer fontra becsülik. Főörökös a művész nő fia Armstrong kapitány és annak leánya: Pamela lesz, a néhai művész nő kedvelt unokája.

A Varanőjen svéd magazin szavazást rendezett olvasói között: melyik film ért el az idén sikert. Az olvasók nagy többsége a Trader Horn afrikai drámára adta le szavazatát.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári tőzsde hétfői üzletkötései

Cluj-Kolozsvár, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári tőzsde hétfői napja meglehetősen mozgalmas volt és különösen hüvelyes veteményekben mutatkozott kereslet. Annál kevesebb üzletkötés történt buzában. A tőzsde árai nem maradtak az elmúlt héten jegyzett árak alatt, ami azt bizonyítja, hogy az utóbbi hetekben valamelyes szilárdulás következett be: Az üzletkötések a következők: Különböző vasárak 1540 kgr. ab Galac 84.350 lej, 10.000 kgr. árpa franco vagon Cluj a (100 kgr.-ként) 237.50 lej, 10.000 kgr. buza 78-79 1-2 százalé, franco vagon Cluj 235 lej, különböző vasárak 3240 kgr. ab Galac

122.235 lej, 1000 kgr. buza 78, 1 százalé, franco vagon Cluj 240 lej, 10.000 kgr. takarmányliszt franco vagon Aranyogyéres 247.80 lej, 30.000 kgr. lenmag franco vagon Dorohoi megye 500 lej, 13.000 kgr. lencse Dorohoi megye 600 lej, 10.000 kgr. bab Botosani megye 350 lej, 30.000 kgr. lencse Botosani megye 400 lej, 10.000 kgr. takarmányliszt franco vagon Aranyogyéres 235 lej, 4000 kgr. lencse franco vagon Kolozsvár 500 lej, 5000 kgr. lencse, franco vagon Ludas 500 lej, 1000 kgr. mák 1300 lej, 15.000 kgr. lencse Roman megye 620 lej, 4000 kgr. lóheremag, franco vagon Kolozsvár 2500 lej.

A kormány minisztertanácsi határozattal elrendelte a sztrájkoló pékműhelyek elrekvirálását

Pitestiben már elrekvirálták a pékműhelyeket

Bucuresti-Bukarest, augusztus 31. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adunk arról, hogy az egyik legutóbbi minisztertanács a pékek bekövetkező sztrájkjával foglalkozott. A minisztertanács feltüntetéstől rendeltet akadályozza meg a pékek sztrájkjait. A rendelet a Monitorul Oficial vasárnapi számában jelent meg és a következőket tartalmazza: „Az 1931 augusztus 19-én megtartott minisztertanács 1089. számú jegyzőkönyve tudomásul veszi a hadügyminiszternek 1931 augusztus 12-én kelt 22.577. számú rendeletét. Ennek alapján felhatalmazza a hadügyminisztériumot, hogy a pékeknek esetleges sztrájkja esetén a katonai pékségek mellett a civil lakosság számára szükséges kenyert a megyeszékhelyeken, ahol a

sztrájkot proklamálják, magánpékműhelyekben olyan képpen állítják elő, hogy elrekvirálják a pékségeket, esetleg a malmokat is, egész személyzetükkel, a buzát és a kenyérgyártáshoz szükséges lisztet, valamint az áruk szállításához szükséges járműveket is. „A rekquirálás a rekquirálásokról szóló törvény és végrehajtási utasítás alapján történik azokban a helyiségekben, amelyeket a belügyminiszter a hadügyminiszterrel egyetértve megjelöl. „Az összes rekquirálásokat és kiszolgáltatásokat a rekquirálásokról szóló törvény értelmében megterítik, figyelembe véve a törvény végrehajtási utasításának rendelkezéseit. Igy szól a minisztertanácsi rendelet, amely egyszer és mindenkorra elvágja annak lehetőségét, hogy a pékek sztrájkot

akkal próbáljanak védekezni a bolétatörvény horribilis illetékei ellen. A minisztertanács egyébként már a pitesti péksztrájk ügyében hozott is határozatot, amennyiben 1090 számú, augusztus 9-én kelt rendeletével elrendelte a pitesti pékműhelyek elrekvirálását. Ugyancsak elrendelték az összes pékműhelyek koncentrációját a katonaság által üzembe helyezett pékműhelyekben. A rekquirálásokról járó költségeket a belügyminisztérium rendezi.

TŐZSDE

Kolozsvár. Francia frank 6.60, font sterling 816, dollár 168, belga frank 23.46, lira 8.81, svjci frank 32.80, cseh korona 4.99 1/2, shilling 23.69, holland forint 67.85.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órákor. Szezonnyitó ünnepi díszelőadások az év legnagyobb sikere: I. Uj hangos hirodó. II. Ileana főhercegnő és Habsburg Antal főherceg esküvőjének teljes, hivatalos felvétele magyar feliratokkal. III. Uj Micki-Maus. IV. Betörő! Liliay Harvey és Willy Fritsch szenzációs filmoperettje 10 felvonásos hangos világláger. Helyárak 10 és 20 lej.

Szerda 3, 5, 7 és 9 órákor: Elveszem a férjemet! (Szöke Szakáll, Trude Berliner és Igo Sym nagy zenés vígjátéka. Előtte: Hangos hirodó és Uj Micki-Maus.

CORSO-MOZGÓ műsora

Hétfő 5, 7, 9 órákor: A gyémánthurok. (A mult titka). A Scotland Yard harca az ékszerbanditákkal, a híres „Farkas” segítségével. Izgalmas detektívdráma. Főszerepök: Lillian Tashman, Charles Gerrard, Gertrud Olmstead. Műsor előtt: Miki Maus.

RADIO MUSOR

Kedd, szeptember 1.

Bukarest. 20.20: Grammfón. 21: Rádió zenekar. 21.45: Dalest. 22.15: Rádiózenekar. 22.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó. 12.05: Szalónzenekar. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Meseélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 5: Elbeszélés. 5.25: Magyar nóták. 6.30: Világpolitika címen előadás. 7: Fejes szalónzenekar. 8: A rászedett kádi és a szép Galathea c. vígoperák. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs. Szimf. hangverseny. Breslau. 21.40: Esti zene. 23.10: Szórakoztató zene. Langenberg. 20.45: Osztrák népdalok. Lipsce. 21.10: Schubert-óra. Stuttgart. 19.45: Filharmonikus hangverseny.

Poznan. 22.15: Táncczene. Kattowic. 20.15: Verdi: Aida című operája. Milánó. 21. Szimfónikus hangverseny. 22.30: Táncczene. Róma. 21: Vegyes hangv. Prága. 19.45: Fuvószena. 21.10: Nagy-bőgő hangv. 21.30: Zongorahangverseny. 22.15: Grammfón.

Ostrava. 18.15: Grammfón. Brünn. 21.40: Citerahangv. Kassa. 21.10: Zongoraverseny. — 21.30: Hegedűverseny. Osló. 20: Hangverseny. Toulouse. 21.15: Operaáriák. 21.45: Jazz. 23: Műdalok.

Szerda, szeptember 2.

Bukarest. 20.20: Grammfón. 21: Hegedűhangv. 21.45: Zongoraverseny. 22.15: Cselló- és zongoraverseny. 22.45: Hírek. Budapest. 9.15: Zenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Palestrina-kórus férfikvartettjének hangversenye. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. —

4: Szibériai furcsaságok. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Kis házikók hallgatag uccák. 5.25: Hangv. 6.30: Hangverseny. 8.30: Cigányzene. 9.30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 9.45: Resler Endre ária- és dalestje. 10.20: Időjárás. Utána könnyű zene.

Bécs. 21.40: Dalest. 22.15: Zenekari hangverseny.

Lipsce. 19.30: Offenbach operett.

Berlin. 21: Szimfónikus hangv.

Poznan Katoowic. 22.30: Táncczene.

Milánó. 20.45: Operett.

Róma. 21: Olasz operarészletek. Mascagni, Puccini, Boito műveiből.

Prága. 21.30: Hegedűverseny.

Pozsony. 18: Orgonaverseny.

Brünn. 17: Grammfón.

Kassa. 21: Orgonaverseny.

Osló. 20: Ünnepi hangv.

Toulouse. 22.45: Szimfónikus zene.

Apróhirdetések

Szavanként . . . . . 4 Lei
Vastagbetűvel . . . . . 8 Lei
Legkisebb apró. 10 szó . . . . . 40 Lei
Allástkeresőknek 1 szó . . . . . 3 Lei
Vastagbetűvel . . . . . 6 Lei
Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelígy leveleket továbbítunk.

„EGGER” PETROL

néhány nap alatt megszünteti a hajhullást és hajkorpázást. Kapható gyógyszerárban, drogériában és illatszerárban.

Nagybányán (Baia-Mare) 20 év óta fennálló ur szobás vezetésére önálló fiatal szabász kerestetik. Csakis elsőrendű erők sürgős ajánlatai eddigi működés ismeretével és igények megjelölésével özv. Deutsch Jenőne, Baia-Mare címre kéretnek.

Házasságokat a legjobb zsidó körökben gyorsan és diszkrétén közvetít a Globusz Házasságközvetítő Iroda Alba-Iulia, Str. Andrei Muresan No. 17. Válaszbélyeg melléklendő.

Modern négyszobás, esetleg háromszobás napos lakás I. emeleten november elsejére, esetleg azonnalra kiadó. Eötvös ucca 10 szám.

3 szobás, cselédszobás, balkonos lakás. minden mellékkeliséggel, azonnal kiadó a Minerva-palotában, Calea Regele Ferdinand 37.

Schwartz Ignácné kóser vegetárius étterme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselenyi u.) 23 szám alá. Bejárati Szappan ucca felől. Olcsó árak!

Zsidó tanítónő, okleveles, zsidó elemi iskolánál állást keres. Jelige: „Pedagógus”.

Okleveles zsidó tanár, román-francia szakos, intelligens zsidó családnál elválna iskolás fiuk vagy leányok oktatását és nevelését. Megkeresések „Komoly” jelígyére a kiadóba kéretnek.

Evi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évig adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 üzlethelyiségből álló ház olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Oradeán központban, iskolához közel kényelmes lakásban ort. izr. uricsalád 2-3 fiu vagy leány legjobb ellátását vállalja jutányos árt. Ratzersdorf Artur né Oradea, Deák Ferenc ucca 2.

Iskoláslány teljes ellátást kaphat uricsaládnál, zongora- és fürdőszobahasználattal. Cim a kiadóban.

Szigoruan vallásos nevelőt keresünk 6-8 gyermek mellé, chimis, rase tanítására. Teljes ellátás, fizetés megegyezés szerint. Szegelestein Adolf Nasaud címre.

Szép villa az Attila ucca (Str. A. Muresanu) 26. szám alatt jutányos áron eladó. Értekezni Str. Gheorghie Baritiu 26.

Gyermektelen izraelita háznál 4 gyermek teljes ellátást kaphat, ugyanott kóser házikost kihordásra is. Kepes, Forduló ucca 3.

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben kötve 816 L
Patai József: Feltámadó Szentföld 408 L
Ugyanaz kötve 544 L
Patai József: Középső kapu . . . . . 136 L
Ugyanaz kötve 204 L
Patai József: Kabala (magy., ném.) 136 L
Patai József: Politika nélkül . . . . . 136 L
Patai József: Zsidó irások . . . . . 136 L
Patai Edith: Engem is hív a föld 102 L
Sass Irén: Énekek éneke . . . . . 102 L
Hajdu Miklós: Zselérek vagyunk . . . . . 136 L
Ben Ami: Palesztinai utmutató . . . . . 5 L
Edmond Fleg: A proféta gyermek 100 L
Leitner: Örsön a zsidóság frontján 60 L
Herzl Tivadar: Ös-Uj Hon . . . . . 140 L
Benoit: Tánccsón . . . . . 20 L
Bettaur: Nagyváros zsidók nélkül 136 L
Hatvany Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet . . . . . 442 L
Feuchtwanger: Herceg és a zsidaja 70 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fiu . . . . . 272 L
Marois: Sisraeli . . . . . 264 L
Lacratellis: Silbermann . . . . . 60 L
Ben Ami: Uj Palesztina . . . . . 50 L
Heine: Bacharachi Rabbi . . . . . 50 L
Herz: Zsidó állam . . . . . 30 L
Kabalistik és csodatevők . . . . . 20 L
Oszkár bácsi legszebb meséi . . . . . 28 L
Sass Irén: Kol Nidre . . . . . 30 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben . . . . . 12 L
Gorelik: Cion és Golusz . . . . . 15 L
Nordai: Dr. Kohn . . . . . 30 L
S. Alechem: Leégett nemese . . . . . 20 L
Ugyanaz kötve . . . . . 30 L
Nachum Goldmann: A zsidó nemzet követelése . . . . . 8 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön . . . . . 7 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus . . . . . 35 L
Mairovits: A tóra és cionizmus . . . . . 10 L

Giszkalai János: A titok . . . . . 15 L
Giszkalai János: Tán . . . . . 50 L
Szokolow: Uj zsidók . . . . . 15 L
Kacér: Golem ember akar lenni . . . . . 15 L
Agnon: És a meggörnyedt kiegészítések . . . . . 25 L
Fényes Samu: Jiddi első változása . . . . . 35 L
Mendele M. Sfurjim: A santa fiske . . . . . 30 L
Dr. Hoffmann: Házasság a hébereknél . . . . . 40 L
Sass Irén: Híres zsidó asszonyok . . . . . 30 L
Daniel könyvek magyar fordítása . . . . . 30 L
Modern zsidó költők . . . . . 20 L
Bíró Lajos: Zsidók utja . . . . . 50 L
Grottor: Zsidó reneszánsz . . . . . 20 L
Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredekben . . . . . 35 L
Lahman: Egy szederest Madridban . . . . . 15 L
Katona M. Példázatok, történetek a talmud . . . . . 20 L
Székely Béla: Szedzsera . . . . . 20 L
Sombart Werner: A zsidók jövője . . . . . 30 L
Frígyes: A zsidók természetrajza . . . . . 25 L
Purimkönyv . . . . . 30 L
Graetz: A zsidó törzs megiffudása . . . . . 10 L
A talmud könyve I. II. III. . . . . 140 L
Komor András: Fischmann et Co. . . . . 190 L
Ujvári: Tulsó parton . . . . . 80 L
Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkötés . . . . . 540 L
Ujvári: A cédrusfa daliája . . . . . 25 L
Heine: Sabbat hercegnő . . . . . 60 L
Dosztojevskij: Zsidó-kérdés . . . . . 10 L
Bíró Lajos: Bazini zsidók . . . . . 66 L
Schalom Asch: Fiatalok . . . . . 40 L
Dr. Flesch Armin: A zsidó . . . . . 80 L
Zsoltárok könyve két kötet . . . . . 180 L
Abádi: Judea reneszánsza . . . . . 60 L
Raab: Mayer Litvach unokája . . . . . 30 L
Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció . . . . . 60 L

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Vidékre utánvéttel, vagy az összeg és portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Asi és Cikk forr

Kéziratokat ne megőrzésükre

Szajkosár

A kis vezércikk bizonyára Jorga p. tit viz óta minden Románescben a m. cikkét. Csapós, szeszü írások ezek. szelid báránykák. Mai vezércikkét ségi sajtónak szerés számunkra. h. elnöke ilyen kült. bennünket, de ez mondunk volna e. Jorga ugyanis egytál bennünket, m. ban bolsevizmust. azt is jobbnak t. nál.

A szives invitáljuk el. Ne mfozad a miniszterelnök. cikke állításainak erre a közeli és t. látás nincs, a kis valószínűleg meg. szabadság öröme.

Rossz jel, hogy akar tenni a sa. számára rossz je. romániai kormány. nvulni, amikor m. Ilyenkor szokták összetéveszteni a. ellenük iránuló cselekedetnek sze.

A vizagztalo c. számára rossz je. tozik az ország s.

A nyomor

Harmincnyolcm. liádra akarja a. ségvetését reduk. kétségbeesítő gazd. zettel és a holnap. val és lehetősége. lenti. Vége az ar. midőn a pénzügyi a kezébe és pap. adókat, amig kij. hez szükséges ö. többé a hivatalos.

Ma már bizo. évről-évre sová. gekhez mérni. A. reteken belül az. többé az a türe. fejős tehén, ame. tendő folyamán. hízta nagygyá.

Mindenestre k. származsést, ar. ily nagymérvű re. majd keresztül v. nek.

Mert nem szab. ségvetés redukál. szociálpolitikai n. anyagi kiadások. hogy az állam n. seket a belföldi v. közmunkákat. A. dukciója egziszt. ezreivel egyenlő. sadalmat érik.

Es az állam, ame. nyul a gazdaság. jelentéktelenebb. járulhat hozzá. nyomor fokozásá. porításához, a ja. Gazdasági

Litvinov orosz. nemtámadási sze. vaslatot Genther. szavazzák-e, vagy. titka. Ettől függ. telen, hogy a ja. megvalósulása ig. ságban fetregő. Hiszen amenny. súlyos politikai b. bolásai hagyták. az is — sőt talá. hogy a gazdaság.